

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

Προτάσεις πολιτικής για την ενθάρρυνση των παραγωγικών επενδύσεων

Μάιος 2016

#sev4growth

Η ασκούμενη οικονομική πολιτική δεν πληροί τις προϋποθέσεις για ταχεία επενδυτική κινητοποίηση, δεδομένου ότι :

- Δυσκολεύεται να λειτουργήσει ανταγωνιστικά στο διεθνές επενδυτικό καταμερισμό.
- Αδυνατεί να συμβάλει ουσιαστικά στην αναπτυξιακή στροφή, που επείγει περισσότερο από ποτέ.
- Θέτει φραγμούς στις δυνατότητες ανταγωνιστικής δραστηριοποίησης των ελληνικών επιχειρήσεων στις διεθνείς αγορές.
- Αποτελεί έναν από τους κύριους λόγους αδυναμίας προσέλκυσης μεσαίας και μεγάλης κλίμακας παραγωγικών επενδύσεων και δυσχεραίνει τις προοπτικές παραγωγικής μεγέθυνσης των επιχειρήσεων στην Ελλάδα.

Η ανάκαμψη της οικονομίας, η δημιουργία υψηλών ρυθμών ανάπτυξης και σταθερών θέσεων εργασίας κατά τα επόμενα χρόνια, περνάει μέσα από την παραγωγή εμπορεύσιμων προϊόντων, τη δυναμική ενθάρρυνση δραστηριοτήτων που δημιουργούν προστιθέμενη αξία, τις εξαγωγές, την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία.

Απαραίτητη προϋπόθεση και κοινός τόπος όλων αυτών είναι οι επενδύσεις. Όμως, οι επενδύσεις επηρεάζονται άμεσα από το επιχειρηματικό περιβάλλον, το φορολογικό σύστημα, την πρόσβαση στη χρηματοδότηση και την ασφάλεια δικαίου. Σε χώρες όπως η Ελλάδα, συνδέονται και με τον λεγόμενο «εθνικό κίνδυνο». Ειδικά στην Ελλάδα, για να καλυφθεί το μέγεθος της απο-επένδυσης των προηγούμενων ετών, υπολογίζουμε στον ΣΕΒ, ότι απαιτούνται τουλάχιστον €100 δισ. νέων επενδύσεων.

Η επανεκκίνηση της ελληνικής οικονομίας και η επιστροφή στην ανάπτυξη προϋποθέτει την υλοποίηση ευρύτατου πλέγματος ρηξικέλευθων πολιτικών και προσεγγίσεων. Είναι επείγουσα ανάγκη η επιτάχυνση αυτής της διαδικασίας με ένα νέο υπόδειγμα επενδυτικών κινήτρων και ένα αναπτυξιακό αντίβαρο στην υπερ-φορολόγηση. Αν θέλουμε να ενθαρρύνουμε παραγωγικές δραστηριότητες που δημιουργούν προστιθέμενη αξία, οικονομικές αποδόσεις για τις επιχειρήσεις, θέσεις εργασίας, αναστροφή του brain drain και πρόσθετα δημόσια έσοδα, χρειαζόμαστε μια ανατροπή του παραγωγικού υποδείγματος.

Ο ΣΕΒ, σε συνεργασία με ομάδα εμπειρογνομόνων, εκπόνησε μια δέσμη προτάσεων, που συνιστά μία ριζικά διαφορετική προσέγγιση για την ενθάρρυνση επενδύσεων μεσαίας και μεγάλης κλίμακας μέσα από δημοσιονομικά ουδέτερες, ή και θετικές, παρεμβάσεις που θα μπορούσαν να κινητοποιήσουν παραγωγικές επενδύσεις για κάθε επιχειρηματικό και επενδυτικό μέγεθος, με στόχο τη σταδιακή αλλαγή του ελληνικού παραγωγικού υποδείγματος.

Δεν υπάρχει άλλος χρόνος για χάσιμο. Οι συνταγές του παρελθόντος έχουν εξαντλήσει τις δυνατότητές τους. Η ευρωπαϊκή εμπειρία είναι γεμάτη από παραδείγματα ρηξικέλευθων και καινοτόμων παρεμβάσεων που σηματοδότησαν στροφή προς παραγωγική επανεκκίνηση και αποτέλεσαν σημεία καμπής. Η πρόταση του ΣΕΒ συνιστά μία τέτοια παρέμβαση που θα επιτρέψει να ατενίσουμε το μέλλον με περισσότερη αισιοδοξία και προοπτικές ευημερίας.

Θεόδωρος Φέσσας
Πρόεδρος ΣΕΒ

>> Πίνακας περιεχομένων

ΜΕΡΟΣ Α: ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

1. ΣΥΝΟΨΗ	5
-----------	---

ΜΕΡΟΣ Β: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ	9
3. Ο ΜΟΝΟΔΡΟΜΟΣ ΤΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	14
4. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	15
5. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ	16

ΜΕΡΟΣ Γ: ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

6. ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΜΕΣΑΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	19
7. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΜΕΣΑΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	22
8. ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΚΑΘΕΤΟ ΚΙΝΗΤΡΟ)	22
9. ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	24
10. ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	27
11. ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΕΥΡΕΣΙΤΕΧΝΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	30
12. ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΖΗΜΙΩΝ	32

ΜΕΡΟΣ Δ: ΑΝΤΙΚΙΝΗΤΡΑ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

13. ΑΡΣΗ ΑΝΤΙΚΙΝΗΤΡΩΝ	37
14. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΕΛΕΓΚΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	38
15. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΝΤΑΞΗΣ, ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	41
16. ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	42
17. ΘΕΜΑΤΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	44
18. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	45

Συντονισμός έκδοσης

Δρ. Γιώργος Ξηρογιάννης

Διευθυντής Τομέα Αναπτυξιακών Πολιτικών, ΣΕΒ

Κώστας Σφακάκης

Σύμβουλος Διοίκησης - Φορολογικές Πολιτικές, ΣΕΒ

Στις προτάσεις έχουν συνεισφέρει οι εξής εξωτερικοί εμπειρογνώμονες (αλφαβητικά):

Deloitte, Ζέπος & Γιαννόπουλος Δικηγορική Εταιρία, Grant Thornton, KPMG, PwC, Ι. Σταυρόπουλος & Συνεργάτες Δικηγορική Εταιρία

ΜΕΡΟΣ Α:

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

1. Σύνοψη

Η ανάγκη ενθάρρυνσης επενδύσεων

Η δραματική εξέλιξη της παραγωγικής βάσης σήμερα συνοψίζεται στη μείωση >50% στον σχηματισμό παγίου κεφαλαίου σε σχέση με την προ της κρίσης περίοδο, γεγονός που έχει οδηγήσει σε αρνητικό καθαρό πάγιο κεφάλαιο το σύνολο της ιδιωτικής οικονομίας. Φαινόμενο αρνητικού σχηματισμού παγίου κεφαλαίου παρατηρείται σε άλλες χώρες εν μέσω κρίσης (Ιταλία:-45%, Κύπρος:-1,6%, Πορτογαλία:-12%), αλλά σε περιορισμένη χρονική έκταση. Έτσι, η Ελλάδα είναι σήμερα μία ακραία περίπτωση αποεπένδυσης, με τις καθαρές (μετά από αποσβέσεις) επενδύσεις το 2014 να διαμορφώνονται σε -8,3% του ΑΕΠ.

Η τόνωση της εσωτερικής ζήτησης από μόνη της ούτε επαρκεί, ούτε αποτελεί αναπτυξιακό οδηγό. Μία μεγάλη επενδυτική κινητοποίηση σε δραστηριότητες με εξωστρέφεια, καινοτομία, οικονομίες κλίμακας και νέες θέσεις εργασίας είναι επείγουσα. Σύμφωνα με μετριοπαθείς υπολογισμούς του ΣΕΒ, για να εξισορροπήσουμε την απο-επένδυση που έχει υποστεί η οικονομία απαιτείται ένα επενδυτικό σοκ τουλάχιστον €100 δισ. μέχρι το 2020. Οι επενδύσεις πλέον δεν επαρκούν ούτε για τη συντήρηση του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού, με τις περίπου €-12 δισ. (αρνητικές) καθαρές επενδύσεις ετησίως (με στοιχεία 2014) να δυσχεραίνουν κάθε δυνατότητα στέρεας ανάκαμψης της παραγωγής. Σε αντιδιαστολή το νέο ΕΣΠΑ (πλην αλιείας) δεν ξεπερνά τα €15 δισ. Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε **ότι οι δημόσιοι πόροι δεν επαρκούν** για να καλυφθεί το κενό.

Είναι απαραίτητη η άμεση ενθάρρυνση μεσαίας και μεγάλης κλίμακας ιδιωτικών επενδύσεων μέσα από ενεργητικές και «έξυπνες» πολιτικές για την ταχύτερη οικονομική ανάκαμψη και μείωση της ανεργίας.

Όμως τα σημερινά εργαλεία ενθάρρυνσης επενδύσεων έχουν ολοκληρώσει τον κύκλο τους (πχ οι «αναπτυξιακοί» νόμοι), ενώ τα κίνητρα των φορολογικών κωδικών δεν έχουν αποδώσει τα αναμενόμενα. Αντί αυτών, απαιτείται **βαθιά τομή στη φορολογική πολιτική με μία νέα επενδυτική λογική** σε δύο κατευθύνσεις:

- **Δυναμική ενθάρρυνση δραστηριοτήτων που δημιουργούν προστιθέμενη αξία** μέσα από προσέλιγκση επενδύσεων ευρείας παραγωγικής επανεκκίνησης. Λόγω κλίμακας οι δραστηριότητες αυτές αποτελούν την αιχμή της παραγωγικής ανασυγκρότησης.
- **Ενεργητικές πολιτικές ενθάρρυνσης δραστηριοτήτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας.** Βασίζονται σε επενδύσεις βραδύτερης απόδοσης, όπου η κεφαλαιοποίηση της γνώσης είναι προϋπόθεση για νέες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες.

Ο ΣΕΒ εισηγείται μία ριζικά διαφορετική προσέγγιση ενθάρρυνσης επενδύσεων και θέσεων εργασίας μέσα από μία «έξυπνη» φορολογική λογική που ξεφεύγει από τη διαδικασία ποσοτικής κατανομής βαρών βάσει εισοδημάτων και ποσοστών και επιτρέπει έναν ενάρετο κύκλο πραγματικής αξιοποίησης, επανεπένδυσης και πολλαπλασιασμού των δημόσιων και ιδιωτικών πόρων, ταυτόχρονα με την άρση των αντικινήτρων. Η δημοσιονομικά ουδέτερη πρόταση στοχεύει στην κινητοποίηση των οικονομικά αποδοτικών επενδύσεων μεσαίας και μεγαλύτερης κλίμακας σε παραγωγικούς τομείς, υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας και υψηλής παραγωγικότητας. Προτείνει ενεργητικές πολιτικές αντί για την αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης που είναι ατελέσφορη για τα δημόσια έσοδα και παρακινδυνευμένη για το μέλλον των επιχειρήσεων. Η πρόταση συμβαδίζει με τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας, νέων θέσεων εργασίας, εξωστρέφειας, επιχειρηματικής αριστείας, καλύτερης οργάνωσης της παραγωγικής βάσης, παραγωγικών δικτύων γύρω από οργανωμένες επιχειρήσεις, κτλ.

Στο πλαίσιο αυτό οι πυλώνες ενθάρρυνσης διαφόρων επενδυτικών μεγεθών είναι:

1. Οριζόντια ενθάρρυνση των οικονομικά αποδοτικών επενδύσεων μεσαίας και μεγαλύτερης κλίμακας, σε παραγωγικούς τομείς και σε υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας. Μεταστροφή από την αναποτελεσματική πρακτική των επιχορηγήσεων με μία νέα φορολογική λογική που επιβραβεύει έναν ενάρετο αναπτυξιακό κύκλο (α) διαρκούς επιβράβευσης κερδών άρα φορολογικών εσόδων (β) μετασχηματισμού τους σε παραγωγικές επενδύσεις (γ) δημιουργίας πρόσθετων κερδών, άρα νέων φορολογικών εσόδων. Η πρόταση επιδιώκει μία επενδυτική κινητοποίηση μέσα από τη δυνατότητα μεταφερόμενης υπερ-έκπτωσης νέου capex σε ποσοστό 200%, συμπληρωματικά με μειωμένο φορολογικό συντελεστή (πχ 20%) σε περίπτωση επανεπένδυσης κερδών.

2. Ενθάρρυνση εμβληματικών επενδύσεων (κάθετο κίνητρο) σε τεχνολογία, υποδομές, περιβάλλον, βιομηχανία, μεταποίηση κτλ, που δημιουργούν θετικές εξωτερικές επιδράσεις, πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα και νέες θέσεις εργασίας. Προτείνεται η θέσπιση ανταγωνιστικής και σταθερής φορολόγησης δεκαετούς διάρκειας. Ενδεικτικά, για capex >€100 εκ. η φορολογία μειώνεται στο 20%, ομοίως, για >1.000 νέες προσλήψεις.

3. Οριζόντια ενθάρρυνση επενδύσεων σε επιταχυντές της ανάπτυξης

i. Εγκατάσταση στην Ελλάδα επιχειρηματικών κέντρων, κέντρων logistics, μονάδων κοινών υπηρεσιών R&D κτλ. Έως σήμερα, η Ελλάδα δεν έχει αποδειχθεί ελκυστικός προορισμός. Με αιχμή τη φορολογική προβλεψιμότητα, η πρόταση επιδιώκει να προσελκύσει δυναμικά τέτοιου είδους διεθνείς δραστηριότητες. Η διατήρηση σταθερών περιθωρίων για 15 έτη και η φορολογική ελάφρυνση κατά 50% για νέες θέσεις, ενθαρρύνει τη δυναμική αξιοποίηση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της χώρας (πχ γεωγραφική θέση, υψηλό επίπεδο κατάρτισης, συμμετοχή στην ΕΕ, κτλ).

ii. Επενδύσεις σε έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και καινοτομία. Μέσα από μια οριζόντια **ενεργητική φορολογική λογική**, δίνονται ισχυρά κίνητρα μετασχηματισμού του R&D σε συστατικό ανταγωνιστικότητας και νέων θέσεων εργασίας. Η πρόταση αφορά σε υπερ-εκπτώσεις δαπανών R&D που ανεβάζουν το φορολογικό όφελος σε 35% από το 8,7% σήμερα, ταυτόχρονα με τη διεύρυνση του ορισμού των δαπανών R&D που εκπίπτουν. Επίσης, για την ενθάρρυνση των ευρεσιτεχνιών, προτείνεται η τελική φορολόγηση (effective tax rate) των εσόδων από καινοτομία, να κυμανθεί κάτω από 10%. Με την παρέμβαση αυτή, η Ελλάδα γίνεται σαφώς ελκυστικότερος προορισμός δραστηριοτήτων καινοτομίας.

iii. Εξορθολογισμός μεταφοράς ζημιών. Πληθώρα Ελληνικών εταιρειών συσσωρεύουν ζημιές και αυτό θα συνεχιστεί αν δεν ανατραπεί το δυσχερές περιβάλλον. Η πρόταση **μετατρέπει** τη φορολογία σε αναπτυξιακό μοχλό, επιτρέποντας τη μεταφορά οικονομικών ζημιών σε 12 έτη (έναντι 5 ετών σήμερα) και μέχρι του 70% των κερδών. Η αξιοποίηση φορολογικών χειρισμών διευκολύνει την ανάκτηση ανταγωνιστικότητας και την επαναφορά σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

4. Άρση αντικινήτρων για την αναστροφή του επενδυτικού κλίματος

i. Φορολογικός έλεγχος των ανελέγκτων χρήσεων. Με βάση τα εξαιρετικώς θετικά αποτελέσματα του φορολογικού πιστοποιητικού, προτείνεται η συνέχιση της εφαρμογής τουλάχιστον το ίδιο αποδοτικών μηχανισμών για τον έλεγχο όλων των έως σήμερα ανέλεγκτων χρήσεων. Από έρευνα της ΕΛΤΕ, για το 2011-2014, προκύπτει σημαντική αύξηση συμμόρφωσης των εταιρειών (σε ποσοστό 92%) και των φόρων που εισπράττει το Δημόσιο από τη διεύρυνση της ετήσιας φορολογικής βάσης (κατά €1,46 δισ. κατά μέσο όρο), με όφελος για το δημόσιο κατά περίπου €400 εκ. ετησίως.

ii. **Σύσταση περιφερειακών επιτροπών** επίλυσης εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων. Οι περιφερειακές επιτροπές με αυξημένες αρμοδιότητες επίλυσης των εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων, πέραν της αποσυμφόρνησης των δικαστηρίων και των εφοριών, εκτιμάται πως θα αποφέρει δημόσια έσοδα της τάξης των €150 - 200 εκ.

iii. **Άρση των άμεσων και έμμεσων φόρων** στην παραγωγή. Επανεξέταση των ειδικών φόρων επί των ενεργειακών προϊ-όντων βιομηχανικής χρήσης και προσαρμογή στα ελάχιστα επίπεδα που προβλέπει η σχετική ευρωπαϊκή οδηγία και κατάργηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στο φυσικό αέριο ηλεκτροπαραγωγής.

5. Ταχύτερες και διαφανείς διαδικασίες ένταξης, ελέγχου και πιστοποίησης των επενδύσεων, είτε από ειδικούς επιθεωρητές - ελεγκτές, είτε με μετατροπή των ελέγχων φυσικού αντικειμένου σε φορολογικούς ελέγχους.

6. Αποτελεσματικός συντονισμός δημόσιας χρηματοδότησης μέσα από τη δημιουργία ανεξάρτητου συντονιστικού μηχανισμού και αξιοποίησης μείγματος ανακυκλούμενων εργαλείων (πχ δάνεια επιμερισμού κινδύνου, εγγυήσεις, factoring, συν-επενδύσεις, ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων, microfinance, κτλ), κυρίως σε ΜΜΕ.

ΜΕΡΟΣ Β:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

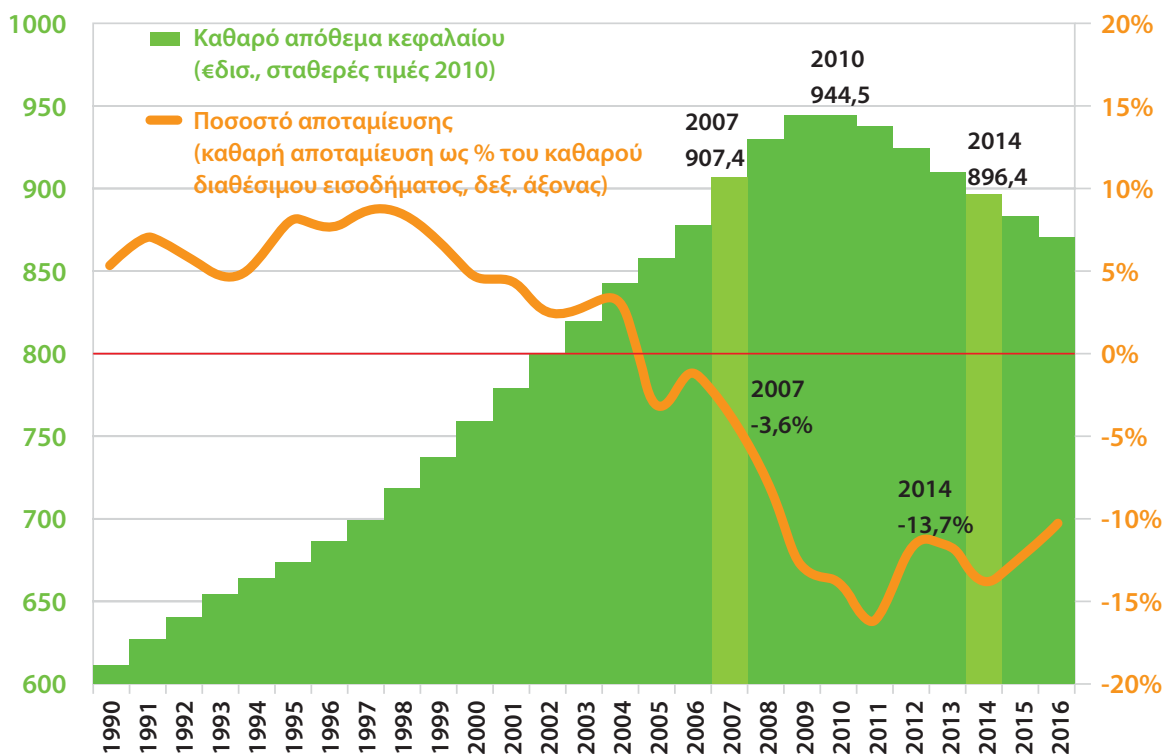

2. Το πρόβλημα

Το αναπτυξιακό υπόδειγμα των τελευταίων δεκαετιών στην Ελλάδα έχει βασιστεί στην τόνωση της εσωτερικής ζήτησης και στην κατανάλωση εις βάρος των εξαγωγών και των παραγωγικών επενδύσεων, οδηγώντας εν τέλει στη σταδιακή συρρίκνωση της εγχώριας παραγωγής. Η διαχρονική έλλειψη επενδυτικής σταθερότητας, σε συνδυασμό με την αμφίβοη μακρο-οικονομική προοπτική της χώρας σήμερα, έχουν δημιουργήσει ένα δυσμενές επενδυτικό κλίμα, όχι μόνο για την προσέλκυση ξένων, αλλά και για τη διατήρηση των υφιστάμενων παραγωγικών επενδύσεων.

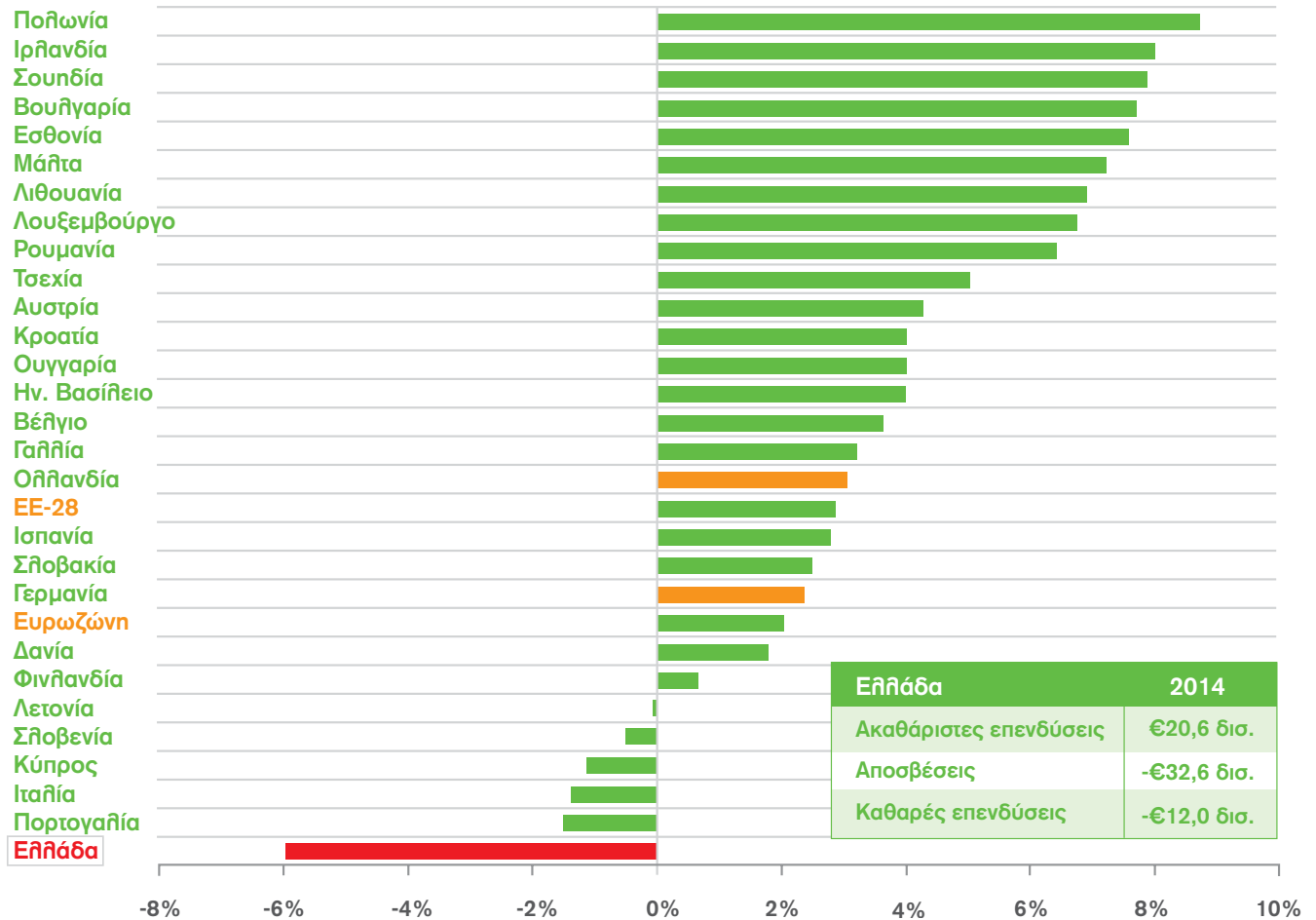
Έτσι, η Ελλάδα παρουσιάζει σήμερα μία ακραία κατάσταση απο-επένδυσης. Η δραματική εξέλιξη της παραγωγικής βάσης σήμερα συνοψίζεται στη μείωση >50% στον σχηματισμό παγίου κεφαλαίου σε σχέση με την προ κρίσης περίοδο. Αυτό έχει οδηγήσει σε αρνητικό καθαρό πάγιο κεφάλαιο το σύνολο της ιδιωτικής οικονομίας (Εικόνα 1, περαιτέρω ανάλυση στο εβδομαδιαίο οικονομικό δελτίο του ΣΕΒ, 24/9/15).

Εικόνα 1: Η απο-επένδυση στην Ελλάδα (Ameco, ELSTAT)

Οι επενδύσεις πλέον δεν επαρκούν ούτε για τη συντήρηση του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού, με τις περίπου €-12 δισ. (αρνητικές) καθαρές επενδύσεις ετησίως (Εικόνα 2)

να δυσχεραίνουν κάθε δυνατότητα στέρεας ανάκαμψης της παραγωγής.

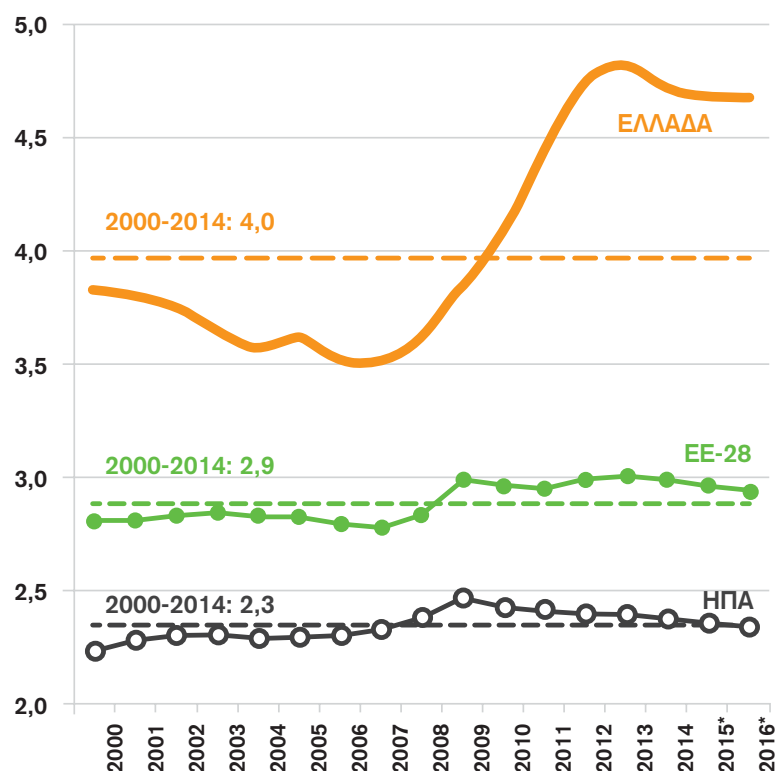
Εικόνα 2: Επενδύσεις μείον αποσβέσεις ως % του ΑΕΠ (Ατeco, 2014)

Φαινόμενο αρνητικού σχηματισμού παγίου κεφαλαίου παρατηρείται σε άλλες χώρες εν μέσω κρίσης (Ιταλία:-45%, Κύπρος:-1,6%, Πορτογαλία:-12%), αλλά σε περιορισμένη χρονική έκταση χωρίς σύγκριση με την ελληνική περίπτωση. Στην ίδια συγκυρία, γείτονες χώρες όπως η Αίγυπτος, η Βουλγαρία και η Τουρκία ανταγωνίζονται στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων (FDI), με χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές και κίνητρα εγκατάστασης.

Την ίδια στιγμή, η συνεχιζόμενη εσωστρέφεια της οικονομίας οδηγεί σε επενδύσεις χαμηλής προστιθέμενης αξίας, με το καθαρό απόθεμα κεφαλαίου να προσεγγίζει το πενταπλάσιο ως % του ΑΕΠ, όταν η μέση ευρωπαϊκή τιμή (ΕΕ-28) δεν ξεπερνάει το τριπλάσιο διαχρονικά (Εικόνα 3).

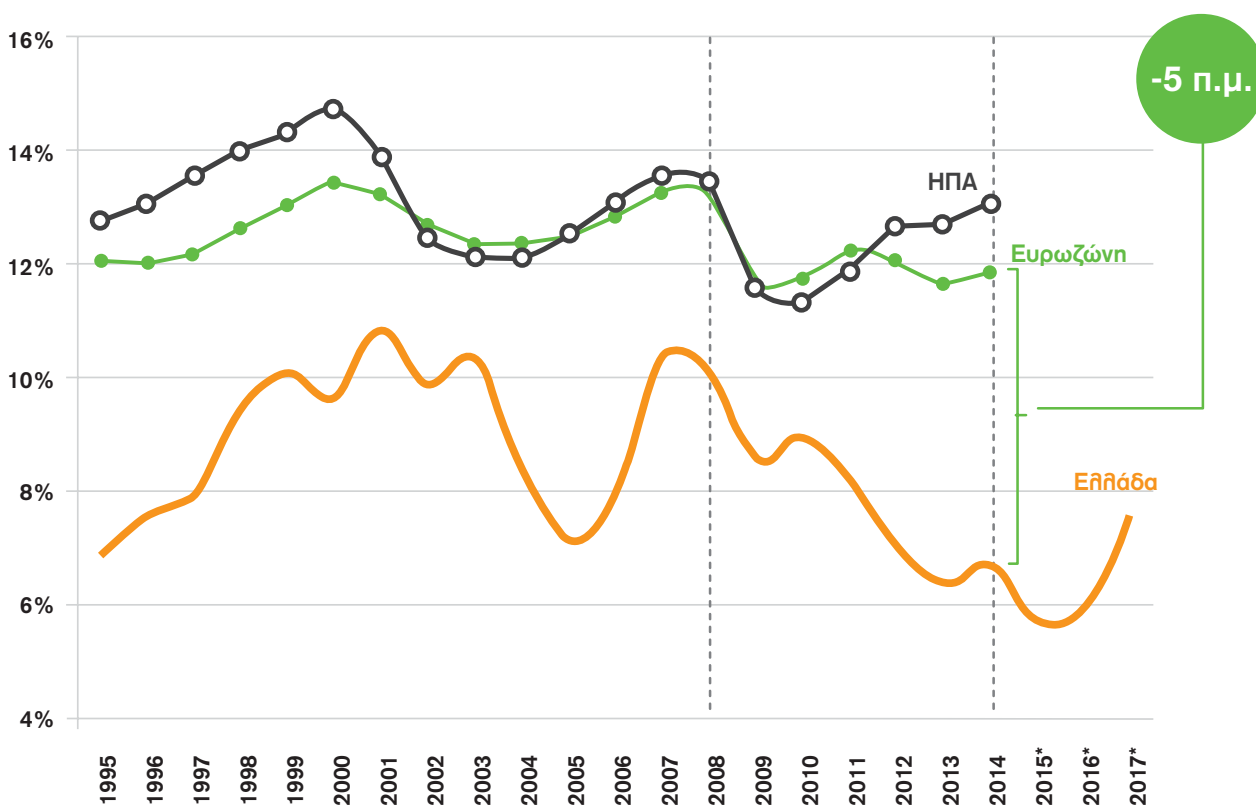
Χώρα	Απόθεμα κεφαλαίου/ΑΕΠ 2014
Λετονία	1,1
Σλοβακία	1,7
Λιθουανία	1,9
Πολωνία	2,0
Μάητα	2,0
Λουξεμβούργο	2,1
Ρουμανία	2,1
Ουγγαρία	2,2
Σλοβενία	2,2
ΗΠΑ	2,4
Δανία	2,5
Ην. Βασίλειο	2,5
Βουλγαρία	2,6
Κροατία	2,6
Ιρλανδία	2,7
Βέλγιο	2,7
Κύπρος	2,8
Ολλανδία	2,9
Εσθονία	2,9
Γερμανία	2,9
ΕΕ-28	3,0
Τσεχία	3,0
Φινλανδία	3,1
Γαλλία	3,1
Πορτογαλία	3,2
Ιταλία	3,4
Αυστρία	3,6
Σουηδία	3,7
Ισπανία	3,7
Ελλάδα	4,7

Εικόνα 3: Καθαρό απόθεμα κεφαλαίου ως % του ΑΕΠ (Αμεσο, 2014)

Η ανάγκη επενδυτικής κινητοποίησης δεν έχει υπάρξει ποτέ μεγαλύτερη μιας και η τόνωση της εσωτερικής ζήτησης από μόνη της, ούτε επαρκεί, ούτε αποτελεί αναπτυξιακό οδηγό. Όμως, η Ελλάδα διαχρονικά αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα επενδυτικής κινητοποίησης (Εικόνα 4) που προϋπήρχαν της κρίσης, αλλά που σήμερα έχουν επιδεινωθεί σημαντικά, όπως (α) στο επιχειρηματικό περιβάλλον και τη γραφειοκρατία (β) στο ασταθές νομικό περιβάλλον με αδυναμία υπολογισμού του φορολογικού ρίσκου, απρόβλεπτων αλλαγών και με

σημαντικές καθυστερήσεις στην απονομή δικαιοσύνης (γ) στην έλλειψη υποδομών κυρίως στις μεταφορές και το περιβάλλον (δ) στην αγορά εργασίας που παραμένει δύσκαμπτη παρά τις πρόσφατες βελτιώσεις. Σε αυτά, η κρίση έχει προσθέσει τον εθνικό κίνδυνο που συνεπάγεται υψηλό κόστος χρηματοδότησης των επενδύσεων. Έτσι, η Ελλάδα συνεχίζει να υπολείπεται σημαντικά στην προσέλκυση παραγωγικών επενδύσεων, σε σχέση με την υπόλοιπη Ε.Ε., ενώ το 2014 η διαφορά αυτή εκτινάχθηκε στις 5 ποσοστιαίες μονάδες.

Εικόνα 4: Ιδιωτικές Επενδύσεις (χωρίς κατοικίες) ως % του ΑΕΠ (Ameco, ΕΛΣΤΑΤ, 2014)

Η Ελλάδα παρουσιάζει πλεονεκτήματα για την προσέλκυση επενδύσεων όπως το υψηλό επίπεδο ανθρώπινο δυναμικό, οι αποκρατικοποιήσεις, η αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας, η ανάπτυξη υποδομών με τη μορφή ΣΔΙΤ, η ανάγκη αναδιάρθρωσης ελληνικών επιχειρήσεων που έχουν πληγεί από την κρίση, κτλ. Όμως, τα παραπάνω στοιχεία αυτά, δείχνουν με σαφήνεια, ότι η αποτελεσματική επενδυτική κινητοποίηση προϋποθέτει την ύπαρξη ενός γόνιμου περιβάλλοντος που θα υποδεχτεί τις επενδύσεις, ειδικά μεσαίας και μεγαλύτερης κλίμακας.

Προκειμένου, λοιπόν, να αποτραπεί η κατάρρευση της παραγωγής, είναι απαραίτητη η άμεση προώθηση επενδυτικών πρωτοβουλιών, για τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας, εξωστρέφειας και νέων θέσεων εργασίας.

3. Ο μονόδρομος των ιδιωτικών επενδύσεων

Η επείγουσα επενδυτική κινητοποίηση εκτιμάται στα €100 δισ. μέχρι το 2020. Σε αντιδιαστολή το νέο ΕΣΠΑ δεν ξεπερνά τα €15 δισ. (πλήν αλιείας), ενώ το ΠΔΕ περιορισμένο. Το εύλογο ερώτημα αφορά στη χρηματοδότηση των επενδύσεων και της ανάκαμψης. Σύγχρονα εργαλεία επιμερισμένου κινδύνου (JEREMIE) έχουν χορηγήσει περίπου €100 εκ. σε περίπου 1500 επιχειρήσεις (μέχρι 2014), μεγέθη μικρά για τις ανάγκες χρηματοδότησης της παραγωγικής οικονομίας. Σε ό,τι αφορά στη δημόσια συνεισφορά, αναπτυξιακοί νόμοι τίθενται σε εφαρμογή συστηματικά στην ΕΕ (βλέπε Παράρτημα). Στην ελληνική περίπτωση όμως, είναι διάχυτη η αντίληψη ότι οι αναπτυξιακοί νόμοι των τελευταίων 20 ετών δεν απέδωσαν τα αναμενόμενα. Οι ~760 επενδύσεις και ~5.700 θέσεις εργασίας τον χρόνο (1982-2010) σε μια οικονομία με περίπου 1 εκ. επιχειρήσεις και 4,5 εκ. εργατικό δυναμικό δεν μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητικό αποτέλεσμα διαχρονικά. Σύμφωνα με αναλύσεις της Grant Thornton (Οκτώβριος 2014), οι ενισχύσεις δεν δείχνουν να συνεισφέρουν αποφασιστικά στην ανάπτυξη, ενώ η συνεισφορά σε απασχόληση είναι χρονικά περιορισμένη (μόλις 8% των νέων θέσεων, 1994-2004, στοιχεία Υπουργείου Ανάπτυξης) και κοστοβόρα.

Αρχικές εκτιμήσεις του Γ. Πετράκου¹, δείχνουν ότι παρά τις αυξανόμενες ενισχύσεις (πλέον στο 42% έναντι 34%

το 1982), παρατηρείται μείωση των νέων θέσεων και των επενδύσεων αλλιά εκτίναξη του μέσου κόστους (€362 χιλ.) ανά νέα θέση (Εικόνα 5). Ανάλογα είναι τα συμπεράσματα και της Grant Thornton.

Απαραίτητη είναι η άμεση ενθάρρυνση μεσαίας και μεγάλης κλίμακας ιδιωτικών επενδύσεων μέσα από ενεργητικές και «έξυπνες» πολιτικές για την ταχύτερη οικονομική ανάκαμψη και μείωση της ανεργίας

Η ενθάρρυνση αυτή, αποτελεί καίρια πρόκληση και ζητούμενο στη διαμόρφωση μιας στρατηγικής ταχείας προσέλιξης επενδύσεων, ταυτόχρονα με την άρση αντικινήτρων και τη διασφάλιση της αποδοτικότητας των εν λόγω επενδύσεων. Οι επενδύσεις πλέον πρέπει να αποτελούν πρώτιστο στόχο και εργαλείο οικονομικής ανάκαμψης, ειδικά όταν στοχεύουν στην παραγωγή, διεθνώς ανταγωνιστικών, εμπορεύσιμων προϊόντων και υπηρεσιών. Τέτοιες επενδύσεις έχουν άμεση επίπτωση στη μεγέθυνση της οικονομίας, δημιουργούν θέσεις εργασίας και επιτρέπουν τη μακρόπνοη, βιώσιμη ανάπτυξη.

Νόμοι	Αριθμός σχεδίων	Επενδύσεις	Ενισχύσεις	Θέσεις εργασίας	Ενισχύσεις/Θέσεις εργασίας	Επένδυση/Θέσεις εργασίας	Ενίσχυση/Θέσεις εργασίας
N.1262/82	12.062	2.281.654.836 €	785.493.063 €	92.799	8.464 €	24.587 €	34,4%
N.1892/90	4.891	3.732.854.770 €	1.454.156.201 €	39.676	36.651 €	94.083 €	39,0%
N.2601/98	2.319	2.556.984.522 €	847.614.123 €	19.239	44.057 €	132.906 €	33,1%
N.3299/04	2.085	3.077.551.695 €	1.308.177.956 €	8.492	154.048 €	362.406 €	42,5%
Σύνολο	21.357	11.649.045.823	4.359.441.343	160.206	27.436 €	72.436 €	37,7%

Εικόνα 5: Η επίδοση των αναπτυξιακών νόμων

¹ Αξιολόγηση αναπτυξιακών και περιφερειακών επιπτώσεων των επενδυτικών κινήτρων περιόδου 1982-2009 Γ. Πετράκος, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, (πρώην) Γενικός Γραμματέας Επενδύσεων και Ανάπτυξης

4. Στρατηγική ενθάρρυνσης επενδύσεων

Η επενδυτική επανεκκίνηση για τη δημιουργία προϊόντων και υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας, νέων θέσεων εργασίας, εξωστρέφειας, επιχειρηματικής αριστείας, παραγωγικών δικτύων γύρω από οργανωμένες επιχειρήσεις, κτλ, απαιτεί μία **βαθιά τομή στη φορολογική πολιτική** με μία **νέα επενδυτική λογική** για τη βελτίωση των δυνατοτήτων της χώρας. Ο ΣΕΒ εισηγείται μία ριζικά διαφορετική προσέγγιση ενθάρρυνσης επενδύσεων μέσα από μία «**έξυπνη**» **φορολογική λογική** που ξεφεύγει από τη διαδικασία ποσοτικής κατανομής βαρών βάσει εισοδημάτων και ποσοστών και **επιτρέπει** έναν ενάρετο κύκλο πραγματικής αξιοποίησης, επανεπένδυσης και πολλαπλασιασμό των δημόσιων και ιδιωτικών πόρων. Ο συνδυασμός αυτός αποτελεί πρόκληση, ταυτόχρονα με την άρση των αντικινήτρων σε δύο κατευθύνσεις:

- **Δυναμική ενθάρρυνση δραστηριοτήτων** που δημιουργούν προστιθέμενη αξία, είναι εξωστρεφείς και συνεισφέρουν στις θέσεις εργασίας μέσα από προσέλιψη **επενδύσεων ευρείας παραγωγικής επανεκκίνησης**. Λόγω κλίμακας, οι δραστηριότητες αυτές, αποτελούν την αιχμή της παραγωγικής ανασυγκρότησης.
- **Ενεργητικές πολιτικές ενθάρρυνσης** δραστηριοτήτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας στη βιομηχανία και μεταποίηση. Βασίζονται σε **επενδύσεις βραδύτερης απόδοσης**, όπου η κεφαλαιοποίηση της γνώσης είναι προϋπόθεση για νέες και δυναμικές επιχειρηματικές πρωτοβουλίες.

Αντί για την αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης των επιχειρήσεων, που είναι ατελέσφορη για τα δημόσια έσοδα και παρακινδυνευμένη για το μέλλον των επιχειρήσεων, προτείνεται μία στρατηγική ενθάρρυνσης διαφόρων επενδυτικών μεγεθών με τους εξής πυλώνες:

1. **Οριζόντια ενθάρρυνση των οικονομικά αποδοτικών επενδύσεων** μεσαίας και μεγαλύτερης κλίμακας, σε παραγωγικούς τομείς και υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας. Η επιλογή της μείωσης της φορολόγησης για νέο capex και θέσεις εργασίας δημιουργεί έναν ενά-

ρετο αναπτυξιακό κύκλο διαρκούς ενθάρρυνσης του μετασχηματισμού των κερδών σε παραγωγικές επενδύσεις.

2. **Ενθάρρυνση εμβληματικών** επενδύσεων με ανταγωνιστική και **προβλέψιμη** φορολόγηση ειδικά για μεγάλης κλίμακας capex και νέες θέσεις (κάθετο κίνητρο).

3. **Οριζόντια ενθάρρυνση επενδύσεων σε επιταχυντές της ανάπτυξης** όπως η εγκατάσταση μονάδων κοινών υπηρεσιών, η επιστημονική και τεχνολογική έρευνα, οι ευρεσιτεχνίες και η καινοτομία, αθλή και ο εξορθολογισμός της μεταφοράς ζημιών. Μέσα από ενεργητική λογική και οικονομική προβλεψιμότητα (πχ φορολογικές ελαφρύνσεις, σταθερά περιθώρια, κτλ), η φορολογία μετατρέπεται σε μοχλό ανάπτυξης.

4. **Άρση αντικινήτρων για την αναστροφή του επενδυτικού κλίματος**, κυρίως μέσα από:

- Την αποκατάσταση των χρόνων απονομής δικαιοσύνης μέσα από περιφερειακές επιτροπές με αυξημένες αρμοδιότητες επίλυσης εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων. Πέραν της αποσυμφόρνησης των δικαστηρίων και των εφοριών, εκτιμάται πως θα αποφέρει δημόσια έσοδα της τάξης των €150-200 εκ.
- Τη μείωση των ανέλεγκτων χρήσεων με μηχανισμούς τουλάχιστον ισάξιων του φορολογικού πιστοποιητικού που έχει αυξήσει τα δημόσια έσοδα κατά περίπου €680-880 εκ. ετησίως και έχει ανεβάσει το βαθμό φορολογικής συμμόρφωσης στο 94%.
- Την άρση έκτακτων και έμμεσων φόρων στην παραγωγή.

5. **Ταχύτερες και διαφανείς διαδικασίες ένταξης, ελέγχου και πιστοποίησης των επενδύσεων** είτε μέσα από εξωτερικούς επιθεωρητές - ελεγκτές είτε με μετατροπή των ελέγχων φυσικού αντικείμενου σε φορολογικούς ελέγχους.

6. Αποτελεσματικός συντονισμός δημόσιας χρηματοδότησης μέσα από τη δημιουργία ανεξάρτητου συντονιστικού μηχανισμού και αξιοποίησης μείγματος ανακυκλούμενων εργαλείων (δάνεια επιμερισμού κινδύνου, εγγυήσεις, factoring, συν-επενδύσεις, ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων, microfinance, κτλ), κυρίως σε ΜΜΕ.

Στις **συμπληρωματικές επιδιώξεις** της στρατηγικής εντάσσονται τα εξής:

- **Ευθυγράμμιση** της Ελλάδας με φορολογικές πρακτικές της Ε.Ε. και γειτονικών χωρών κάτι που θα βελτιώσει τις επιδόσεις της χώρας στον διεθνή ανταγωνισμό για προσέλκυση επενδύσεων και θα συμβάλει ώστε να καταστεί η Ελλάδα σημαντικός επενδυτικός προορισμός.
- Δημιουργία **απλών, προβλέψιμων και εύκολων** στην υλοποίηση επενδυτικών κινήτρων με προσπάθεια περιορισμού μιας ενδεχόμενης αρχικής δημοσιονομικής επίπτωσης.
- **Ορθολογική αξιοποίηση** δημόσιων πόρων, ώστε να μην δημιουργηθεί άλλη μία γενιά χαμένων ενισχύσεων αλλά σε συνθήκες υγιούς επιχειρηματικότητας, να επιστραφούν στα δημόσια ταμεία.

5. Φορολογικές παρεμβάσεις

Χαρακτηριστικό **παράδειγμα μη αποδοτικής φορολογικής πρακτικής** είναι η επιβολή ειδικού φόρου κατανάλωσης (ΕΦΚ) στην ενέργεια, δεκαπλάσιου σε σχέση με την ΕΕ. Το μέτρο αυτό είχε σημαντικές επιπτώσεις στη διεθνή ανταγωνιστικότητα της ελληνικής βιομηχανίας. Επίσης, είχε τελικά αρνητικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα, μιας και τα €150 εκ. επιπλέον έσοδα από τον ΕΦΚ δεν αντισταθμίζουν απώλεια εσόδων κατά €170 εκ. από τις 18.500 λιγότερες θέσεις εργασίας στη βιομηχανία (λόγω μειωμένης διεθνούς ανταγωνιστικότητας της). Επίσης, **η υπερ-φορολόγηση της μισθωτής εργασίας** και οι υπερβολικοί φόροι κατοχής ακινήτων ήταν και αυτές εξαιρετικά επιζήμιες. Η υπερ-φορολόγηση, ειδικά των πιο αποδοτικών για το κρατικό ταμείο «υψηλών» εισοδημάτων, έχει οδηγήσει² στη μεγάλη μείωσή τους, με υποχώρηση πάνω από 30% (μόνο για την περίοδο 2008-2012) είτε λόγω της έντασης της ύφεσης που προκαλεί η ίδια η υπερ-φορολόγηση είτε λόγω μετανάστευσης των ικανότερων.

Σε αντιδιαστολή, **μία «έξυπνη» φορολογική πολιτική** πρέπει να επιτρέπει την πραγματική αξιοποίηση, **επανεπένδυση** και πολυπληθασιασμό των πόρων.

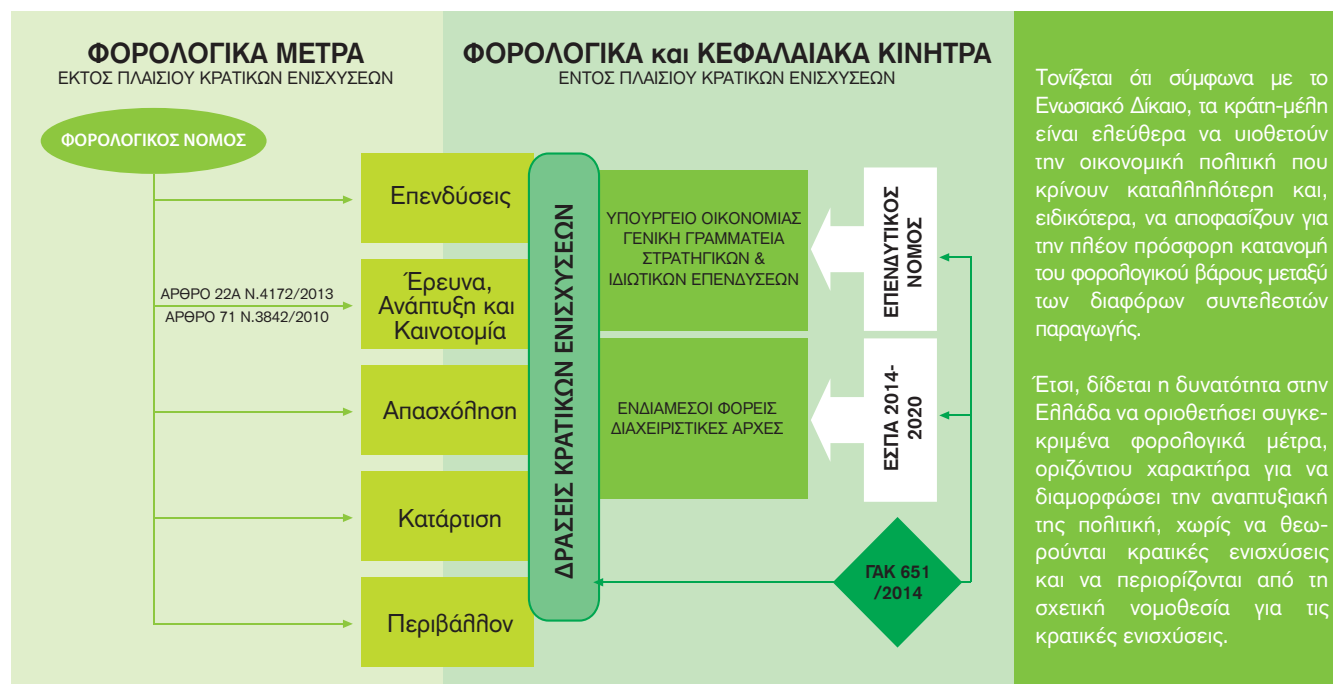
Επιπλέον, καθώς οι κεφαλαιακές ενισχύσεις (επιχορηγήσεις) είναι πλέον εξαιρετικά περιορισμένες, το σύνολο σχεδόν των κινήτρων που προτείνονται είναι **φορολογικού χαρακτήρα** επιβραβεύσεις ιδιωτικών πρωτοβουλιών. Οι προτάσεις έχουν ως βασικό στοιχείο την ενεργοποίηση υφιστάμενων φορολογικών μέτρων, καθώς και την εισαγωγή νέων οριζόντιων, που έχουν ως κύριο σκοπό την αύξηση των θέσεων εργασίας και την επενδυτική ενεργοποίηση του ιδιωτικού τομέα με νομοθετικές παρεμβάσεις στα εξής:

² Tassos Giannitsis, Stavros Zografakis, Greece: solidarity and adjustment in times of crisis, 2015, IMK

<p>Επενδύσεις απώτερης στόχευσης και κεφαλαιοποίησης της γνώσης</p>	<p>Ενθάρρυνση επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας (άρθρο 22Α, Ν.4172/2013)</p> <p>Ενθάρρυνση ευρεσιτεχνιών και καινοτομίας (άρθρο 71, Ν.3842/2010)</p> <p>Ενθάρρυνση μονάδων κοινών υπηρεσιών ομίλων (Ν. 89/1967)</p>
<p>Επενδύσεις παραγωγικής επανεκκίνησης “παντού”</p>	<p>Μεταφορά φορολογικών ζημιών (άρθρο 27, Ν.4172/2013)</p> <p>Ενθάρρυνση επενδύσεων μεσαίας & μεγάλης κλίμακας και νέων θέσεων εργασίας. Μπορεί να λειτουργήσει είτε ως οριζόντιο φορολογικό μέτρο είτε μόνο για επιλεγμένους κλάδους στο πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων</p> <p>Ενθάρρυνση εμβληματικών επενδύσεων (Ν.3894/2010)</p>

Οι παρεμβάσεις κατανέμονται (Εικόνα 6) τόσο σε μέτρα εκτός του πλαισίου κρατικών ενισχύσεων (εθνική φορολογία) όσο και σε κίνητρα που συμμορφώνονται με τους περιορισμούς του ΓΑΚ 651/2014 (συμβατές ενισχύσεις).

Εικόνα 6: Σχέση κινήτρων με συμβατές κρατικές ενισχύσεις

ΜΕΡΟΣ Γ:

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

6. Οριζόντια ενθάρρυνση επενδύσεων μεσαίας και μεγαλύτερης κλίμακας

Τι ισχύει σε άλλες χώρες

Η ενθάρρυνση αποσκοπεί στην ενίσχυση των επενδύσεων σε πάγια στοιχεία, τα οποία συνδέονται με την επιχειρηματική / παραγωγική δραστηριότητα και είναι προϋπόθεση νέων θέσεων εργασίας. Η ενθάρρυνση μπορεί να λάβει τη μορφή είτε της αναγνώρισης για σκοπούς φορολογίας αποσβέσεων, επί των παγίων στοιχείων, στα οποία έχει επενδύσει η εταιρεία με ειδικούς συντελεστές πιο ευνοϊκούς από τους γενικούς συντελεστές αποσβέσεων είτε της αναγνώρισης ενός ποσού έκπτωσης (tax credit) από τον καταβλητέο, από την εταιρεία φόρο εισοδήματος. Το ποσό αυτό μπορεί να προσδιοριστεί ως ένα ποσοστό επί του κόστους επένδυσης.

Ανάλυση της PwC έδειξε τα παρακάτω ενδεικτικά παραδείγματα άλλων χωρών:

- **Γαλλία:** Προβλέπεται προσωρινό φορολογικό κίνητρο, βάσει του οποίου για το χρονικό διάστημα από 15 Απριλίου 2015 μέχρι 14 Απριλίου 2016, εταιρείες που πραγματοποιούν επενδύσεις σε πάγια στοιχεία, δύναται να αναγνωρίζουν φορολογικά επιπρόσθετες αποσβέσεις σε ποσοστό 40% επί της αξίας κτήσης των παγίων αυτών στοιχείων.
- **Πορτογαλία:** Προβλέπεται δυνατότητα έκπτωσης από τον καταβλητέο φόρο εισοδήματος ενός ποσοστού επί της αξίας της επένδυσης και πιο συγκεκριμένα: (α) 25% της αξίας επένδυσης όταν η συνολική αξία είναι μέχρι €5 εκ. και (β) 10% της αξίας επένδυσης όταν η συνολική αξία ξεπερνά τα €5 εκ.
- **Κροατία:** Προβλέπεται η δυνατότητα μείωσης του φόρου σε μία περίοδο που εκτείνεται σε 10 χρόνια. Το ποσοστό της μείωσης εξαρτάται από το ύψος της επένδυσης και μπορεί να φτάσει και μέχρι το 100% του εταιρικού, για επενδύσεις που υπερβαίνουν τα €3 εκ.
- **Ρουμανία:** Βάσει εσωτερικής νομοθεσίας προβλέπεται, ότι το κέρδος που επανεπενδύθηκε για την αγορά καινούργιου εξοπλισμού και αφορά στην περίοδο από 1η Ιουλίου 2014 μέχρι και 31 Δεκεμβρίου 2016, απαλλάσσεται από το φόρο εισοδήματος, με την προϋπόθεση ότι ο εξοπλισμός αυτός θα χρησιμοποιηθεί από τον φορολογούμενο για χρόνο παραπάνω από το μισό της ωφέλιμης ζωής του και ότι σε κάθε περίπτωση ο χρόνος αυτός δεν θα υπερβαίνει τα 5 έτη. Σημειώνεται, ότι το μέτρο αυτό έχει περιορισμένη χρονική ισχύ.
- **Ισπανία:** Βάσει της εσωτερικής νομοθεσίας αναγνωρίζονται μέχρι 1.1.2015 η δυνατότητα απαλλαγής 10% των φορολογητέων κερδών, με την προϋπόθεση επανεπένδυσής τους. Το μέτρο έπαυσε να ισχύει από 1.1.2015 και έπειτα.

Επιδίωξη

Κεντρική επιδίωξη της πρότασης είναι η **έναρξη ενός ενάρετου αναπτυξιακού κύκλου** (α) διαρκούς επιβράβευσης κερδών άρα φορολογικών εσόδων (β) μετασχηματισμού τους σε παραγωγικές επενδύσεις (γ) δημιουργίας πρόσθετων κερδών άρα νέων φορολογικών εσόδων και θέσεων εργασίας. Η πρόταση επιβραβεύει την επενδυτική απόδοση δίνοντας κίνητρο για ακόμα μεγαλύτερη κερδοφορία (άρα και φορολογικά έσοδα), η οποία να μπορεί να περιορίσει το κόστος των (τρεχουσών ή μελλοντικών) επενδύσεων. Επίσης, η πρόταση μπορεί να αντικαταστήσει την αναποτελεσματική αξιοποίηση επιχορηγήσεων.

Προτάσεις μέτρων

Ως γενικός στόχος επανεκκίνησης των επενδύσεων σε όλο το φάσμα της οικονομίας, το φορολογικό μέτρο επιτάχυνσης των επενδύσεων θα πρέπει να παρέχεται σε επιχειρήσεις, οι οποίες πραγματοποιούν παραγωγικές επενδύσεις (CAPEX)³, οι οποίες δεν λαμβάνουν καμία άλλη κεφαλαιακή κρατική ενίσχυση. Το φορολογικό μέτρο είναι οριζόντιο (ενδεχομένως να μην αποτελεί κρατική ενίσχυση) και αφορά όλες τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται εντός της Ελληνικής επικράτειας, ανεξάρτητα της περιφέρειας εγκατάστασης και της δραστηριότητας της επιχείρησης. Το οριζόντιο φορολογικό μέτρο έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

1. Έχει **συγκεκριμένη χρονική διάρκεια**, καθώς στόχος του είναι η άμεση χρήση του από τις επιχειρήσεις εν μέσω οικονομικής ύφεσης και περιβάλλοντος αποεπένδυσης. Προτείνεται να ισχύσει για τα έτη 2016 έως και 2022.
2. Το μέτρο παρέχει τη δυνατότητα **υπερ-έκπτωσης** των νέων παγίων που δημιουργούνται σε πρόσθετο ποσοστό 100% (**συνολικά 200%**), η οποία ενσωματώνεται στις ετήσιες αποσβέσεις των παγίων αυτών. Δεν μεταβάλλεται ο ωφέλιμος χρόνος ζωής των παγίων.
3. Νέα παραγωγική επένδυση νοείται η δημιουργία παραγωγικών παγίων (όχι υπό κατασκευή) στους λογαριασμούς παγίων της επιχείρησης, από την έναρξη ισχύος του μέτρου έως τη λήξη του.
4. Η ωφέλεια που προκύπτει υπολογίζεται σχετικά με τον ισχύοντα φορολογικό συντελεστή. Σύμφωνα με τον τρέχοντα συντελεστή 29%, η υπερέκπτωση 200% δημιουργεί πρόσθετο όφελος 29% της αξίας κτήσης των παγίων που εντάσσονται. Το κίνητρο ισοδυναμεί με μείωση του φορολογικού συντελεστή επί των κερδών. Είναι ανταποδοτικό, εφόσον η επιχείρηση δημιουργεί παραγωγικές επενδύσεις, που τελικά παράγουν κέρδη.
5. Η υπαγωγή νέων επενδύσεων είναι **άμεση**, δεν απαιτείται έλεγχος / έγκριση ένταξης, καθώς η επιχείρηση

αναλαμβάνει όλους τους κινδύνους της επένδυσης χωρίς αρχικές ενισχύσεις.

6. Η υπερέκπτωση ισχύει κατά τον υπολογισμό των αποσβέσεων, για κάθε εντεταγμένο πάγιο και για όλες τις χρήσεις που απαιτούνται σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία για την πλήρη απόσβεσή του. Το προκύπτον ποσό υπερέκπτωσης εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης και μειώνει τα φορολογητέα κέρδη, ή αυξάνει τη μεταφερόμενη φορολογικά ζημία.
7. Η ενδεχόμενη ζημία που προκύπτει από την υπερέκπτωση **μεταφέρεται χωρίς περιορισμούς** για συμψηφισμό με κέρδη σε μελλοντικές χρήσεις. Έτσι, δεν χάνεται η αποτελεσματικότητα του μέτρου για νεοϊδρυθείσες επιχειρήσεις ή για όσες επιχειρήσεις δεν έχουν τη δυνατότητα να συμψηφίσουν τη ζημία εντός της προβλεπόμενης πενταετίας.
8. Η παροχή του κινήτρου δεν θα πρέπει να συναρτάται με δέσμευση της επιχείρησης για μη κεφαλαιοποίηση ή διανομή των κερδών αυτών.
9. Η τήρηση των παραπάνω όρων, θα πιστοποιείται από ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή/και θα ελέγχεται από τη φορολογική αρχή.

Συμπληρωματικά μπορεί να λειτουργήσουν τα εξής:

10. Χρήση **επιταχυνόμενων αποσβέσεων** ως επιτρεπόμενο εναλλακτικό χειρισμό, για το αναπόσβεστο μέρος των παλαιότερων επενδύσεων.
11. Για τα έτη 2016 έως και 2022 ισχύει ένας μειωμένος φορολογικός συντελεστής (20%) σε περίπτωση **επανεπένδυσης κερδών** με την προϋπόθεση ότι ο εξοπλισμός αυτός θα χρησιμοποιηθεί για χρόνο παραπάνω από τον μισό της ωφέλιμης ζωής του. Σύμφωνα με ανάλυση της PwC ανάλογο μέτρο χρησιμοποιεί η Ρουμανία (100% μείωση), η Ισπανία (10% μείωση) και η Γαλλία (αποφυγή του 3% φόρου μερισμάτων).

³ Θα πρέπει να οριοθετηθεί το τι συμπεριλαμβάνεται στις παραγωγικές επενδύσεις (πχ Λογαριασμός Λογιστικής 11, 12, κτλ)

12. **Τεκμαρτή έκπτωση τόκου (notional interest deduction) επί του επενδεδυμένου κεφαλαίου ή ιδιοπαραχθεισών αδειών.** Αναφέρεται σε περιπτώσεις χρηματοδότησης με την εισροή κεφαλαίων (equity) από τους μετόχους. Το μέτρο αυτό συνίσταται στην αναγνώριση ενός τεκμαρτού τόκου, ο οποίος αναγνωρίζεται ως εκπιπόμενη δαπάνη. Ως τεκμαρτό επιτόκιο θα χρησιμοποιηθεί το επιτόκιο δανείων αλληλοχρεω των λογαριασμών προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, όπως αυτό αναφέρεται στο στατιστικό δελτίο οικονομικής συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος, το οποίο μνημονεύει και το άρθρο 23(α) του ισχύοντος ΚΦΕ (ενδεικτικά αναφέρουμε ότι τον Σεπτέμβριο του 2015 το επιτόκιο αυτό ήταν 6,02%). Επιπλέον, στον βαθμό που ο τόκος αυτός είναι τεκμαρτός δεν θα επιβάλλεται σε αυτό το ποσό του τόκου παρακρατούμενος φόρος και φόρος εισοδήματος στο επίπεδο του μετόχου. Σύμφωνα με ανάληψη της PwC ανάλογο κίνητρο χρησιμοποιεί το Βέλγιο (2,63%-3,13%), η Κύπρος (κρατικά ομόλογα +3%) η Αυστρία κτλ.
13. **Απαλλογή από παρακρατούμενους φόρους των χρηματοδοτικών εργαλείων για επενδύσεις.** Αναφέρεται στο χρηματοδοτικό εργαλείο του δανεισμού, όπου με το κίνητρο διευκολύνεται η εύρεση δανεισμού για τη διεξαγωγή επενδύσεων. Η δυνατότητα εύρεσης κεφαλαίων από το εξωτερικό κρίνεται ως ιδιαίτερα κρίσιμη αυτή τη χρονική περίοδο. Έτσι, ενισχύεται η οικονομική ανάπτυξη και ταυτόχρονα αίρεται η «ποινικοποίηση» της χρηματοδότησης των εταιρειών με ξένο κεφάλαιο με την επιβολή επί αυτού παρακρατούμενου φόρου. Το κίνητρο ενδεικτικά προβλέπει την απαλλογή από τον παρακρατούμενο φόρο του τόκου που καταβάλλεται από την δανειζόμενη εταιρεία στη δανειστρία εταιρεία. Επίσης, μπορεί για τα εν λόγω δάνεια να προβλέπεται επέκταση της απαλλογής και στην έμμεση φορολογία (π.χ. τέλη χαρτοσήμου).
14. **Απόσβεση υπεραξίας** προκύπτουσας από μετασχηματισμούς / απόκτηση συμμετοχής σε αλληλοδαπές εταιρείες (goodwill amortization). Το κίνητρο αυτό αποσκοπεί στην ενίσχυση των μετασχηματισμών και τη δημιουργία ως εκ τούτου εύρωστων οικονομικών μονάδων, με την απορρόφηση παραγωγικών μονά-

δων τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού. Επιπλέον, ενισχύει τη δυνατότητα απόκτησης συμμετοχής σε αλληλοδαπές εταιρείες συμβάλλοντας στη διεθνοποίηση των ελληνικών εταιρειών και τη δημιουργία ελληνικών ομίλων με έντονη παρουσία στο εξωτερικό. Το μέτρο αυτό προβλέπει τη δυνατότητα φορολογικά αναγνωρίσιμης απόσβεσης της οικονομικής υπεραξίας (“goodwill”), η οποία προκύπτει κατά τον μετασχηματισμό. Σύμφωνα με ανάληψη της PwC, στην περίπτωση της Ισπανίας (βάσει εσωτερικής νομοθεσίας για συμμετοχές σε αλληλοδαπές εταιρείες που έχουν αποκτηθεί πριν την 21η Δεκεμβρίου του 2007), για σκοπούς φορολογίας αναγνωρίζεται απόσβεση της υπεραξίας σε ένα ποσοστό, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% ανά έτος. Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με δύο αποφάσεις του 2012 έκρινε ότι το κίνητρο αυτό δεν αποτελεί παράνομη κρατική επιχορήγηση.

Περιορισμοί κρατικών ενισχύσεων

Θα πρέπει να γίνει έλεγχος συμβατότητας με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων, ειδικά δε στην περίπτωση που τα ανωτέρω μέτρα εστιάζουν σε επιλεγμένες δραστηριότητες μόνο.

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

Οι επιχειρήσεις θα μετασχηματίσουν φόρους σε νέες παραγωγικές επενδύσεις, έτσι ώστε να απολαύσουν τις μελλοντικές αποδόσεις αυτών. Επίσης, το μέτρο θα αποτελέσει σημαντικό αντικίνητρο για τις απο-επενδύσεις, καθώς η δυνατότητα μεταφοράς του οφέλους σε μελλοντικές χρήσεις για τις ζημιολύγες επιχειρήσεις θα δημιουργήσει κίνητρο διατήρησης και ενίσχυσης των υφιστάμενων επενδύσεων. Τέλος, το μέτρο θα δημιουργήσει άμεσες θέσεις εργασίας, κατά τη φάση υλοποίησης των επενδύσεων, καθώς και άμεσες θέσεις εργασίας κατά την παραγωγική λειτουργία των επενδύσεων. Εκτιμάται ότι για κάθε €200.000 επένδυσης θα δημιουργείται μία νέα θέση εργασίας.

7. Ενίσχυση επενδύσεων μεσαίας και μεγαλύτερης κλίμακας

Τι ισχύει σε άλλες χώρες

Δείτε στο Παράρτημα περιγραφή κινήτρων που δίδονται σε επιλεγμένες χώρες της Ε.Ε. Η περιγραφή βασίζεται σε ανάλυση της Grant Thornton.

Προτάσεις κινήτρων

Η αντικατάσταση των αναποτελεσματικών επιχορηγήσεων αποτελεί κεντρική επιλογή της νέας επενδυτικής λογικής. Στην περίπτωση όμως, που περιορισμένη ενίσχυση επιλεχθεί να δοθεί σε επενδύσεις (συμπληρωματικά με τα μέτρα της ενότητας 6), σημαντική λύση χρηματοδότησής τους μεταξύ της κλασσικής επιχορήγησης ή της φορολογικής απαίτησης και της χρηματοδότησης με ίδια κεφάλαια, αποτελούν **οι επιστρεπτές προκαταβολές**. Ανάλογα με τη διαθεσιμότητα πόρων, η πρακτική μπορεί να εφαρμοστεί για τη χρηματοδότηση βιομηχανικών έργων αλλά και καινοτομίας με σχετικά βραδεία ωρίμανση. Αποτελεί όμως **κρατική ενίσχυση** (αν οι όροι διαφοροποιούνται από κανόνες αγοράς) άρα είτε υπάγεται στους περιορισμούς του ΓΑΚ 651/2014 ή απαιτεί αίτημα εξαιρέσεως από αυτόν.

Εμπειρικά, η επιστρεπτέα προκαταβολή μπορεί να φθάσει 3-5 φορές το ύψος της ανάλογης επιχορήγησης και να καλύψει μέρος της επένδυσης, το οποίο καλύπτεται συνήθως από τραπεζικό δανεισμό. Σε αντίθεση με την επιχορήγηση που καταβάλλεται στο βαθμό που ολοκληρώνονται επιμέρους τμήματα της επένδυσης (άρα ανάγκη λήψης προκαταβολών με υψηλά επιτόκια και δεσμεύσεις για εγγυητικές επιστολές), η επιστρεπτέα προκαταβολή καταβάλλεται εφάπαξ ή σε λίγες δόσεις ώστε να διευκολύνει τη ρευστότητα.

Ο λογιστικός χειρισμός της επιστρεπτέας προκαταβολής είναι ανάλογος του **ομολογιακού δανείου**, εγγράφεται σε υψηλή θέση στο παθητικό ως οίονει ίδια κεφάλαια ή μακροπρόθεσμος δανεισμός.

8. Ενθάρρυνση εμβληματικών επενδύσεων (κάθετο κίνητρο)

Τι παρέχεται

Το πλαίσιο Στρατηγικών Επενδύσεων Fast Track (Ν.3894/2010), που συμπεριλαμβάνει έργα υψηλής τεχνολογίας και καινοτομίας, προβλέπει τη δημιουργία ειδικού φορολογικού καθεστώτος για στρατηγικές επενδύσεις, κατόπιν έγκρισης του Κοινοβουλίου.

Υφιστάμενη κατάσταση

Στην πράξη, το φορολογικό κίνητρο είναι ανενεργό, καθώς καμία στρατηγική επένδυση στο πλαίσιο του Fast Track δεν έχει κάνει χρήση του ειδικού φορολογικού καθεστώτος. Παράλληλα, παρατηρείται, ότι ενώ το πλαίσιο εν δυνάμει επιταχύνει τη διαδικασία αδειοδότησης, οι επενδυτές δεν προχωρούν με ιδιαίτερα γρήγορους ρυθμούς στην υλοποίηση επενδύσεων.

Τι ισχύει σε άλλες χώρες

Σύμφωνα με ανάλυση της Deloitte, κυρίως οι αναπτυσσόμενες χώρες όπως η Τουρκία, η Πολωνία, η Ρωσία κλπ, έχουν οριοθετήσει συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές, στις οποίες παρέχουν ειδικά φορολογικά κίνητρα για σημαντικές επενδύσεις. Ενδεικτικά αναφέρονται:

Χώρα	Οριοθέτηση περιοχής	Ειδικά φορολογικά κίνητρα
Ισραήλ	Priority Area A	Μειωμένος φορολογικός συντελεστής 9% έναντι 25%. Μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις που θα επενδύσουν 23 εκ. ευρώ σε R&D και θα απασχολήσουν τουλάχιστον 250 εργαζομένους απολαμβάνουν φορολογικό συντελεστή 5%.
Πολωνία	Special Economic Zones (SEZ)	Για κέντρα R&D ελάφρυνση φόρου ισόποση με το 50% των δαπανών (προσωπικού και CAPEX) που θα δαπανηθούν τα δύο πρώτα χρόνια της εγκατάστασης και λειτουργίας.
Τουρκία	Technology Development Zones (TDZ)	Τα κέρδη που προκύπτουν από ανάπτυξη λογισμικού και R&D απαλλάσσονται φορολογίας (εισόδημα, μερίσματα) έως και το 2023. Κατά την ίδια περίοδο, οι παραδόσεις λογισμικού εξαιρούνται από ΦΠΑ. Η μισθοδοσία προσωπικού για την ανάπτυξη λογισμικού και R&D (και το υποστηρικτικό προσωπικό έως 10% του συνολικού προσωπικού) απαλλάσσεται από φορολογία εισοδήματος έως και το 2023.
Ρωσία	Special Economic Zones (SEZ)	Ειδικά για εταιρείες τεχνολογίας και καινοτομίας παρέχεται μηδενικός φορολογικός συντελεστής (έναντι του 20%), απαλλαγή φόρων ακινήτων, εξαίρεση από καθεστώς ΦΠΑ, και μειωμένος συντελεστής εργοδοτικών εισφορών σε 14%.

Επιδίωξη

Εκτός του δημοσιονομικού σκέλους, η φορολογία αποτελεί σημαντικό συστατικό στοιχείο της **δυνατότητας μίας οικονομίας να ανταγωνιστεί τις υπόλοιπες**. Έτσι, κεντρική επιδίωξη της πρότασης είναι να καταστεί η Ελλάδα προορισμός εμβληματικών παραγωγικών επενδύσεων μέσα από **φορολογική σταθερότητα** και περιορισμό της γραφειοκρατίας.

Προτάσεις κινήτρων

Να αξιολογούνται ως εμβληματικές, οι επενδύσεις που δημιουργούν θετικές εξωτερικές επιδράσεις με μεγάλη πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα και ωφελούν πέρα από τα στενά όρια της οικονομικής απόδοσης. Η επιλογή των προτάσεων να γίνεται με βασικό κριτήριο τις θετικές επιδράσεις πολλαπλασιαστικού χαρακτήρα, όπως:

- Επενδύσεις στη βιομηχανία, τη μεταποίηση, την τεχνολογία
- Επενδύσεις μεγάλης προστιθέμενης αξίας και νέων θέσεων εργασίας
- Μεγάλα έργα υποδομών και περιβαλλοντικά έργα
- Επενδύσεις που αντιμετωπίζουν τη μεγάλη ανεργία

- Εμβληματικές επενδύσεις καταξιωμένων επενδυτών

Προτείνεται να δοθούν κίνητρα υλοποίησης και λειτουργίας των εμβληματικών επενδύσεων, έτσι ώστε να ενεργοποιηθούν άμεσα οι επενδυτές, ανεξάρτητα από τη γεωγραφική περιοχή. Ενδεικτικά κίνητρα είναι τα εξής:

1. Δίδεται αυτοδίκαια **κλιμακούμενη έκπτωση** του ισχύοντος φορολογικού συντελεστή, ανάλογη με το μέγεθος της επένδυσης.

Μέγεθος Επένδυσης (CAPEX σε ευρώ)	Έκπτωση φορολογικού συντελεστή	Τελικός φορολογικός συντελεστής
0 έως 50 εκατ.	0%	29%
50 εκατ. έως 100 εκατ.	20%	23,2%
Άνω των 100 εκατ.	30%	20,3%

2. Δίδεται αυτοδίκαια **κλιμακούμενη μείωση** του φορολογικού συντελεστή, ανάλογη με το νεοπροσλαμβανόμενο και διατηρούμενο προσωπικό για κάθε χρήση.

Ετήσιο δυναμικό επιχείρησης (ΕΜΕ)	Έκπτωση φορολογικού συντελεστή	Τελικός φορολογικός συντελεστής
0 έως 250 ΕΜΕ	0%	29%
250 έως 1000 ΕΜΕ	20%	23,2%
Άνω των 1000 ΕΜΕ	30%	20,3%

3. Οι εκπτώσεις του φορολογικού συντελεστή δύναται να σωρεύονται. Έτσι, η μέγιστη έκπτωση φορολογικού συντελεστή θα προκύπτει για στρατηγική επένδυση άνω των 100 εκατομμυρίων ευρώ, η οποία θα απασχολεί πάνω από 1.000 εργαζομένους πλήρους απασχόλησης και θα ανέρχεται σε 60%. Κατά συνέπεια, ο τελικός φορολογικός συντελεστής θα διαμορφώνεται σε 11,6%.

4. Τα παρεχόμενα κίνητρα να ισχύουν για **10 χρόνια** από την ημερομηνία χορήγησης.

5. Εξετάζεται, κατά την υπαγωγή, αν οι παρεχόμενες φορολογικές εκπτώσεις απαιτούν κοινοποίηση στην ΕΕ για την κάθε στρατηγική επένδυση ξεχωριστά.

6. Η τήρηση των παραπάνω όρων θα πιστοποιείται από ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή/και θα ελέγχεται από την φορολογική αρχή.

Αναμενόμενα αποτελέσματα

Η εφαρμογή των κινήτρων θα επιφέρει άμεση ενεργοποίηση των επενδυτών αλλιά και επιτάχυνση υλοποίησης και λειτουργίας των στρατηγικών επενδύσεων. Επίσης, θα προκαλέσει προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων (FDI) μεγάλης κλίμακας στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από τη γεωγραφική περιοχή.

9. Οριζόντια ενθάρρυνση μονάδων κοινών υπηρεσιών

Τι παρέχεται

Ο Ν. 89/1967, όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 3427/2005 επιτρέπει σε αλληλοδαπές εταιρείες να εγκαθίστανται στην Ελλάδα, με αποκλειστικό σκοπό να παρέχουν στα κεντρικά τους καταστήματα ή σε συνδεδεμένες με αυτές και μη εγκατεστημένες στην Ελλάδα επιχειρήσεις, τις εξής (αποκλειστικά και όχι ενδεικτικά απαριθμούμενες στο Νόμο) υπηρεσίες:

- συμβουλευτικού χαρακτήρα
- κεντρικής λογιστικής υποστήριξης
- ελέγχου ποιότητας παραγωγής, προϊόντων, διαδικασιών και υπηρεσιών
- κατάρτισης μελετών, σχεδίων και συμβάσεων
- διαφήμισης και μάρκετινγκ
- επεξεργασίας στοιχείων
- λήψης και παροχής πληροφοριών
- έρευνας και ανάπτυξης

Το φορολογικό πλεονέκτημα είναι ο σταθερός υπολογισμός των φορολογητέων τους κερδών.

Υφιστάμενη κατάσταση

Διαπιστώνεται ότι το παραπάνω κίνητρο δεν λειτουργεί επαρκώς για όλους τους τομείς της αγοράς, καθώς οι μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις δεν το χρησιμοποιούν. Το υφιστάμενο καθεστώς δεν είναι ευέλικτο, περιορίζει τις δραστηριότητες/λειτουργίες της υπαγόμενης εταιρείας, δεν επιτρέπει την έκδοση «κανενός» φορολογικού στοιχείου σε τρίτα πρόσωπα, η δε μελέτη τεκμηρίωσης διαφέρει από την απαιτούμενη μελέτη τεκμηρίωσης για σκοπούς ενδο-ομιλικών συναλλαγών (transfer pricing).

Παρόλληλα, οι ελληνικές πολυεθνικές δεν έχουν τη δυνατότητα να το χρησιμοποιήσουν, με αποτέλεσμα να οδηγούνται λόγω ανταγωνισμού, στη δημιουργία κέντρων σε άλλες χώρες.

Τι ισχύει σε άλλες χώρες

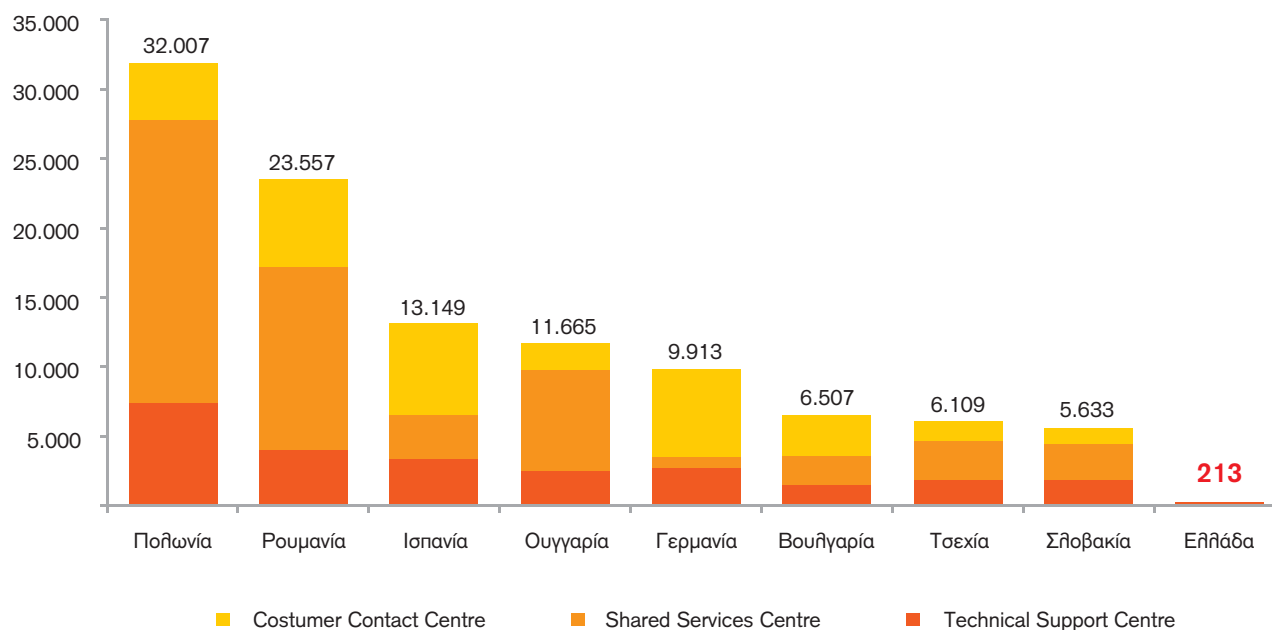
Η ανάλυση της Deloitte (Εικόνα 7) δείχνει ότι τα τελευταία χρόνια παρατηρείται άνθιση των ΜΚΥ - Μονάδων Κοινών Υπηρεσιών (Shared Services Centers - SSC) μεγάλων πολυεθνικών σε χώρες όπως η Βουλγαρία, η Πολωνία και η Ρουμανία. Σύμφωνα με αναλύσεις, η ανάπτυξη νέων ΜΚΥ σε βασικές Ευρωπαϊκές χώρες οδήγησε την επταετία 2005-2012 σε Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (FDI - Foreign Direct Investments) της τάξης των €5 δισ. και στη δημιουργία ~100.000 νέων θέσεων.

Η δομή των ΜΚΥ δημιουργήθηκε από την ανάγκη των πολυεθνικών ομίλων να μειώσουν το λειτουργικό τους κόστος. Οι ΜΚΥ εκτελούν κεντρικά λειτουργίες όπως οι προμήθειες, η διαχείριση παραγγελιών, η πληροφορική, η διαχείριση προσωπικού, επιτυγχάνοντας οικονομίες κλίμακας έναντι της εναλλακτικής να εκτελούνται οι

λειτουργίες αυτές σε κάθε μία από τις θυγατρικές. Αυτός ο τρόπος οργάνωσης έχει καταστεί ιδιαίτερα δημοφιλής, με αποτέλεσμα τα τελευταία χρόνια να έχουν αναπτυχθεί στην Ευρώπη πάρα πολλές ΜΚΥ από δεκάδες ομίλους. Χαρακτηριστικά παρουσιάζονται τα στοιχεία (Εικόνα 7) που αφορούν άμεσες ξένες επενδύσεις κατά την περίοδο 2005-2012, σύμφωνα με τη Βάση Δεδομένων FDI markets των Financial Times⁴.

Είναι προφανές, ότι η ανάπτυξη ΜΚΥ δημιουργεί άμεσα σημαντικό αριθμό θέσεων εργασίας ενώ, καθώς αφορούν επενδύσεις στον τριτογενή τομέα, συνήθως δεν εμπεριέχουν αμφιλεγόμενα στοιχεία που μπορεί να οδηγήσουν σε αντιδράσεις λόγω τοπικής όχλησης. Παράλληλα, σε αρκετές περιπτώσεις έχουν **σημαντικά πολλαπλασιαστικά οφέλη**, όπως:

Νέες Θέσεις Εργασίας σε Επιλεγμένες Χώρες μέσω Ανάπτυξης ΜΚΥ, 2005-2012

Εικόνα 7: Νέες θέσεις εργασίας μέσω μονάδων κοινών υπηρεσιών

⁴ Η βάση δεδομένων FDI markets περιλαμβάνει νέες επενδύσεις ή σημαντικές προσθήκες / επεκτάσεις σε υφιστάμενες επενδύσεις. Δεν περιλαμβάνει συγχωνεύσεις ή εξαγορές εταιρειών. Περιλαμβάνονται επενδύσεις που έχουν ανακοινωθεί ή έχουν ξεκινήσει να λειτουργούν. Τα στοιχεία για την επένδυση και τις θέσεις εργασίας είναι τη στιγμή της ανακοίνωσης ή της έναρξης λειτουργίας.

- **Ανάπτυξη ΜΚΥ εφοδιασμού / παραγγελιών / μεταφορών** που ενισχύει τη θέση της Ελλάδας ως διεθνούς διαμετακομιστικού κέντρου (logistics), ενδεχομένως δημιουργεί ζήτηση τοπικών εργαλείων financing για την εκτέλεση των παραγγελιών και αναπτύσσει τον χρηματοπιστωτικό τομέα της Ελλάδας.
- **Ανάπτυξη ΜΚΥ έρευνας και ανάπτυξης** που ενισχύει τη θέση της Ελλάδας ως διεθνούς προορισμός διεξαγωγής έρευνας και ανάπτυξης, ενδεχομένως δημιουργεί διεθνή ζήτηση επιστημόνων και ενδεχομένως κάποιοι από αυτούς δημιουργούν νέες καινοτόμες επιχειρήσεις (spin-offs, spillover effect - μοντέλο Κίνας) στην Ελλάδα.
- **Ανάπτυξη ΜΚΥ υπηρεσιών λογιστηρίου** που δημιουργεί ζήτηση τοπικών υποδομών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών (ICT data centers), τα οποία αναπτύσσονται με διεθνείς προδιαγραφές. Η ύπαρξη υποδομών διεθνούς κλίμακας θα προσελκύσει περαιτέρω διεθνείς εταιρείες να αναπτύξουν ΜΚΥ, που στηρίζονται σε υποδομές ICT, στην Ελλάδα.

Επιδιώξη

Έως σήμερα, η Ελλάδα δεν έχει αποδειχθεί ελκυστικός προορισμός για ΜΚΥ. Με αιχμή τη φορολογική προβλεψιμότητα, η πρόταση επιδιώκει να προσελκύσει τέτοιες διεθνείς δραστηριότητες, ώστε να υπάρξει δυναμική αξιοποίηση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της χώρας (πχ γεωγραφική θέση, επίπεδο κατάρτισης, συμμετοχή στην ΕΕ, κτλ).

Προτάσεις μέτρων

Οι προτάσεις αφορούν στην άμεση βελτίωση παραγόντων που μπορούν να αποτελέσουν αντίβαρο στους υψηλούς κινδύνους που αντιμετωπίζει η χώρα.

1. Διατήρηση του συμφωνημένου περιθωρίου κέρδους επί των δαπανών για **διάστημα 15 ετών τουλάχιστον**.
2. Να δίδεται αυτοδίκαια **κλιμακούμενη έκπτωση** στον ισχύοντα φορολογικό συντελεστή, ανάλογο με το προσωπικό που απασχολείται από την επιχείρηση. Επι-

χειρήσεις που απασχολούν πάνω από 300 άτομα να απολαμβάνουν έκπτωση του φορολογικού συντελεστή κατά 50%, δηλαδή **effective tax rate 14,5%**.

3. Προσθήκη και άλλων υποστηρικτικών λειτουργιών στις επιτρεπόμενες υπηρεσίες που μπορεί να παρέχει η οντότητα στην Ελλάδα, **χωρίς περιορισμό** και ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε αλληλοδαπής εταιρείας.
4. Να υπάρχει η δυνατότητα παροχής των υπηρεσιών αυτών και σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (του ίδιου ομίλου) με έδρα στην Ελλάδα. (Ενισχύονται έτσι οι ελληνικοί πολυεθνικοί όμιλοι).
5. Να προβλέπεται ρητά ότι η αλληλοδαπή εταιρεία που εγκαθίσταται στην Ελλάδα και οι συνδεδεμένες εταιρείες που εξυπηρετούνται, **δεν θα θεωρηθεί**, ότι έχουν φορολογική κατοικία στην Ελλάδα.
6. Για στελέχη που μετακινούνται και εγκαθίστανται στην Ελλάδα, στο πλαίσιο εργασίας τους σε ΜΚΥ, να παρέχονται ειδικό **μειωμένοι φορολογικοί συντελεστές** φόρου εισοδήματος 20% και μειωμένες ασφαλιστικές εισφορές 20%. Ειδικά οι αλληλοδαποί υπήκοοι φορολογούνται στην Ελλάδα μόνο στο εισόδημα που αποκτούν στην Ελλάδα.
7. Δημιουργία **μηχανισμού προσέλκυσης** πολυεθνικών ομίλων για ίδρυση ΜΚΥ στην Ελλάδα, ο οποίος θα έρχεται σε επαφή με κάθε όμιλο ξεχωριστά και θα προτείνει την ίδρυση των κέντρων στην Ελλάδα.

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

Ταχύτερη προσέλκυση δραστηριοτήτων εφοδιαστικής αλυσίδας υψηλότερης προστιθέμενης αξίας (άρα μεγαλύτερης συνεισφοράς στο ΑΕΠ) και θέσεων εργασίας τεχνικών δεξιοτήτων.

Οι Ελληνικές πολυεθνικές θα εξετάζουν το ενδεχόμενο να δημιουργήσουν ΜΚΥ στην Ελλάδα και εφόσον προχωρήσουν, θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας, με άμεσο αποτέλεσμα την αύξηση φορολογικών εσόδων φυσικών προσώπων και ασφαλιστικών εισφορών.

Οι αλληλοδαπές πολυεθνικές να αντιμετωπίσουν την Ελλάδα ως πιθανό προορισμό για τη δημιουργία MKY (πχ logistics / business hubs), εφόσον η Ελλάδα γίνει πιο ελκυστική, θα δημιουργηθούν νέες παραγωγικές θέσεις εργασίας με άμεσο αποτέλεσμα την αύξηση φορολογικών εσόδων φυσικών προσώπων και ασφαλιστικών εισφορών.

Ανάλογα με τον τύπο των MKY, θα δημιουργηθούν σημαντικά πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα και spill-over effects σε διαφορετικούς τομείς της οικονομίας.

10. Οριζόντια ενθάρρυνση επιστημονικής & τεχνολογικής έρευνας

Υφιστάμενη κατάσταση

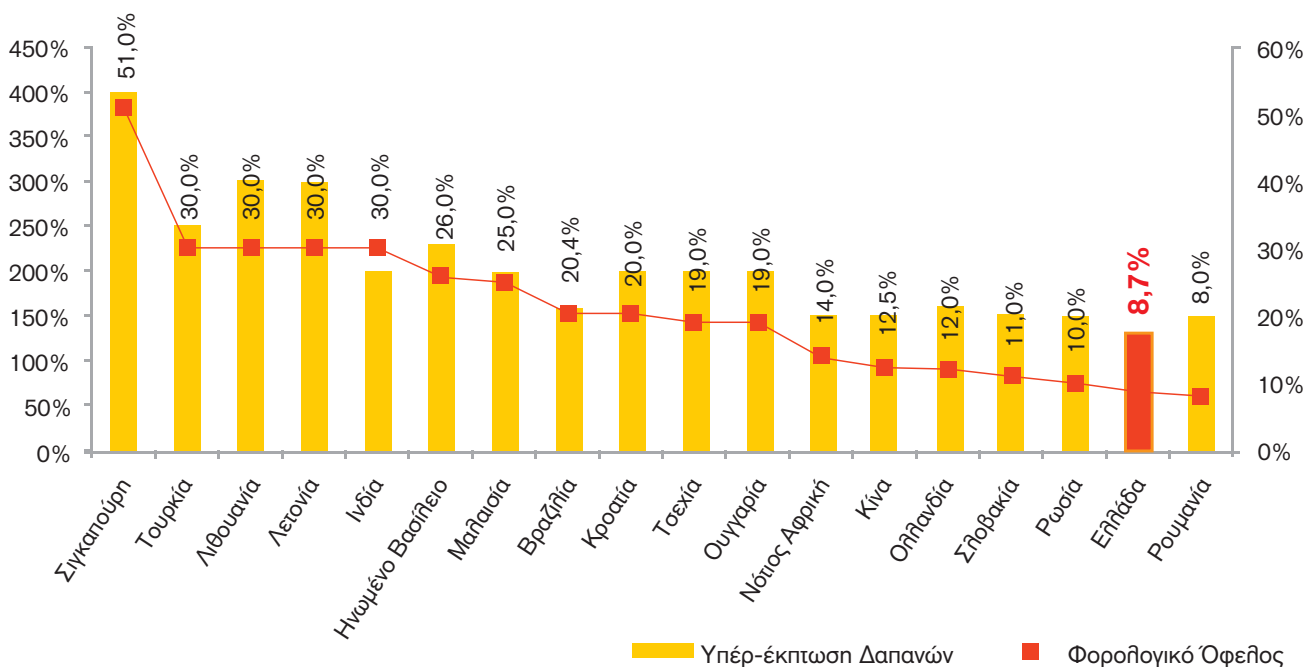
Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν δημοσιευθεί στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ, για τη χρήση 2013 μόλις 39 επιχειρήσεις υπέβαλλαν δαπάνες ΕΤΕ συνολικού ύψους €70.946.817,44, με μέγιστη δυνατή φορολογική ωφέλεια προς τις επιχειρήσεις της τάξης των €5.533.851,76. Για τη χρήση του 2014, σύμφωνα με ανεπίσημα στοιχεία, αυξήθηκε ο αριθμός των επιχειρήσεων σε 41. Βασικοί λόγοι χαμηλής χρήσης του κινήτρου είναι:

1. Η περιορισμένη κερδοφορία σε συνδυασμό με τον μικρό χρόνο μεταφοράς των ζημιών που προβλέπεται, άρα και η μη άμεση εφαρμογή του φορολογικού οφέλους, καθώς δεν υπάρχουν άμεσες φορολογικές υποχρεώσεις.
2. Το στενό εύρος επιλεξιμότητας δαπανών του κινήτρου, καθώς η επιλεξιμότητα των δαπανών και για το φορολογικό έτος 2014 βασίσθηκε σε Υπουργική Απόφαση του 1987.
3. Το χαμηλό ποσοστό φορολογικής ωφέλειας, το οποίο σε συνδυασμό με τις απαιτήσεις τεκμηρίωσης της ΓΓΕΤ δρα σαν αντικίνητρο.

Τι ισχύει σε άλλες χώρες

Σύμφωνα με την πρόσφατη μελέτη της Deloitte⁵ (Εικόνα 8) σημαντικός αριθμός χωρών παρέχει υπερ-εκπτώσεις δαπανών έρευνας. Η Ελλάδα ως προς το ποσοστό υπερ-έκπτωσης κατατάσσεται τελευταία (130%), ενώ ως προς το φορολογικό όφελος (ισοδύναμο επιχορήγησης) ως ποσοστό επί των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης είναι προτελευταία (8,7%) πάνω από τη Ρουμανία.

⁵ Deloitte 2015 Global Survey of R&D Tax Incentives

Εικόνα 8: Υπερ-εκπτώσεις και οφέλη

Επιδίωξη

Η πρόταση επιδιώκει να αναστρέψει την περιορισμένη τεχνολογική και επιστημονική έρευνα στον ιδιωτικό τομέα. Μέσα από μία **ενεργητική φορολογική λογική**, ξεπερνά τους Ευρωπαϊκούς μέσους όρους και δίνει **ισχυρά κίνητρα ανάταξης** των ερευνητικών δραστηριοτήτων για την αύξηση των εμπορεύσιμων προϊόντων και υπηρεσιών υψηλότερης προστιθέμενης αξίας. Μέσα από τα κίνητρα αυτά, η Ελλάδα γίνεται σαφώς ελκυστικότερος προορισμός δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης για τον ιδιωτικό τομέα.

Προτάσεις μέτρων

Η πρόταση εστιάζει σε θέματα που μπορούν να υλοποιηθούν χωρίς σημαντική νομοθετική παρέμβαση, όπως:

1. Άμεση έκδοση του προβλεπόμενου Προεδρικού Διατάγματος, το οποίο θα καθορίσει το εύρος των επιλέξιμων δαπανών επιστημονικής και τεχνολογικής

έρευνας σύμφωνα με το πλήρες εύρος των ορισμών του Frascati Manual⁶, όπως ισχύει στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες και όπως έχει προβλεφθεί στην αιτιολογική έκθεση του σχετικού άρθρου του Νόμου.

2. Ενίσχυση του κινήτρου, έτσι ώστε το αποτέλεσμα της προσαύξησης να φτάνει τις **πρώτες σε κατάταξη χώρες της ΕΕ** για να είμαστε τουλάχιστον ανταγωνιστικοί με αυτές.
3. Προτείνεται να υπάρξει διαχωρισμός στις δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας (τροποποίηση του άρθρου 22Α του Ν.4172/2013), σε δαπάνες βιομηχανικής έρευνας και πειραματικής ανάπτυξης. Παράλληλα, να προσδιορίζεται το μέγεθος της επιχείρησης, οπότε τα συμβατά με τα όρια του ΓΑΚ ποσοστά υπερέκπτωσης, μπορούν να κυμαίνονται ως εξής:

Μεγάλες Επιχειρήσεις

- Βιομηχανική Έρευνα: 270%
(ένταση ενίσχυσης 49,3%, μέγιστη 50%)
- Πειραματική Ανάπτυξη: 185%
(ένταση ενίσχυσης 24,56%, μέγιστη 25%)
- Μελέτες Σκοπιμότητας: 270%
(ένταση ενίσχυσης 49,3%, μέγιστη 50%)

Μεσαίες Επιχειρήσεις

- Βιομηχανική Έρευνα: 305%
(ένταση ενίσχυσης 59,45%, μέγιστη 60%)
- Πειραματική Ανάπτυξη: 220%
(ένταση ενίσχυσης 34,8%, μέγιστη 35%)
- Μελέτες Σκοπιμότητας: 305%
(ένταση ενίσχυσης 59,45%, μέγιστη 60%)

Μικρές Επιχειρήσεις

- Βιομηχανική Έρευνα: 340%
(ένταση ενίσχυσης 69,6%, μέγιστη 70%)
- Πειραματική Ανάπτυξη: 255%
(ένταση ενίσχυσης 44,95%, μέγιστη 45%)
- Μελέτες Σκοπιμότητας: 340%
(ένταση ενίσχυσης 69,6%, μέγιστη 70%)

4. Η τήρηση των παραπάνω όρων, θα πιστοποιείται από ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή/και θα ελέγχεται από την φορολογική αρχή.

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

Με την πλήρη υιοθέτηση του Frascati Manual, ως το σημείο αναφοράς της οριοθέτησης επιλεξιμότητας των δαπανών έρευνας, η ελληνική νομοθεσία θα αποκτήσει το ίδιο πλαίσιο με τις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες. Έτσι, με τη μείωση του κόστους διεξαγωγής της έρευνας θα τονωθούν σημαντικοί κλάδοι που υλοποιούν εφαρμοσμένη έρευνα και οι οποίοι στο παρελθόν δεν είχαν πρόσβαση στο εν λόγω μέτρο. Τέτοιοι κλάδοι είναι αυτοί που αναπτύσσουν **νέα προϊόντα / υπηρεσίες** μέσω διαδικασιών δημιουργίας νέας γνώσης.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι τα εξής:

- η **φαρμακευτική βιομηχανία**, όπου εντάσσονται οι ερευνητικές δραστηριότητες κλινικών ερευνών (φάσεις 1,2 και 3)
- η **βιομηχανία / μεταποίηση** όπως υψηλότερης προστιθέμενης αξίας και δημιουργίας σύνθετων προϊόντων
- οι **ΤΠΕ** για την ανάπτυξη καινοτόμου λογισμικού και εξοπλισμού
- ο **αγροδιατροφικός τομέας** ως προς την ανάπτυξη καινοτομίας στα προϊόντα διατροφής

Η μείωση του κόστους διεξαγωγής έρευνας για τις επιχειρήσεις αναμένεται, ότι θα δημιουργήσει εναλλακτικά τις παρακάτω θετικές επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία:

- **Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων** με σημαντική ερευνητική δραστηριότητα, μέσα από τη μείωση του κόστους προϊόντων / υπηρεσιών με πιθανό αποτέλεσμα την αύξηση εξαγωγών.
- **Ανάπτυξη της δραστηριότητας έρευνας των επιχειρήσεων**, μεταφορά του φορολογικού οφέλους για αύξηση των δαπανών έρευνας, ειδικότερα:
 - ο Νέες θέσεις εργασίας έρευνας στις επιχειρήσεις με πιθανό αποτέλεσμα την αύξηση των φορολογικών εσόδων και ασφαλιστικών εισφορών
 - ο Αύξηση επίπεδου καινοτομίας προϊόντων & υπηρεσιών με πιθανό αποτέλεσμα τη βελτίωση της διεθνούς θέσης των επιχειρήσεων -> πιθανή αύξηση εξαγωγών
- **Προσέλιξη επιχειρήσεων** του εξωτερικού να δημιουργήσουν κέντρα έρευνας στην Ελλάδα και ειδικότερα νέες θέσεις εργασίας έρευνας στις επιχειρήσεις με πιθανό αποτέλεσμα την αύξηση φορολογικών εσόδων και ασφαλιστικών εισφορών.

- Οι μη ενεργές σε έρευνα επιχειρήσεις ενδέχεται να **δραστηριοποιηθούν σε ερευνητικές δραστηριότητες** με νέες θέσεις εργασίας έρευνας στις επιχειρήσεις και πιθανό αποτέλεσμα την αύξηση φορολογικών εσόδων και ασφαλιστικών εισφορών
- Διεθνή παραδείγματα απόδοσης κινήτρων R&D:
 - ο Ηνωμένο Βασίλειο: για κάθε μονάδα φόρου που χάνεται ως έκπτωση του κινήτρου, δημιουργείται επιπλέον δαπάνη ιδιωτικού R&D από 1,53 έως και 2,35 μονάδες
 - ο Καναδάς: για κάθε μονάδα φόρου που χάνεται ως έκπτωση του κινήτρου δημιουργείται τελικό όφελος 11%

11. Οριζόντια ενθάρρυνση ευρεσιτεχνιών και καινοτομίας

Τι παρέχεται

Το άρθρο 71 του Ν.3842/2010, παρέχει τη δυνατότητα μεταφοράς του φόρου κερδών που προέρχονται από την εκμετάλλευση διεθνούς αναγνωρισμένης ευρεσιτεχνίας για τα πρώτα 3 χρόνια εκμετάλλευσης. Τα απαλλησσόμενα κέρδη δημιουργούν αφορολόγητο αποθεματικό και υπολογίζονται σύμφωνα με την εμπρόθεσμη ΔΦΕ. Το αποθεματικό υπόκειται σε φορολογία όταν διανεμηθεί, κεφαλαιοποιηθεί ή αναληφθεί.

Υφιστάμενη κατάσταση

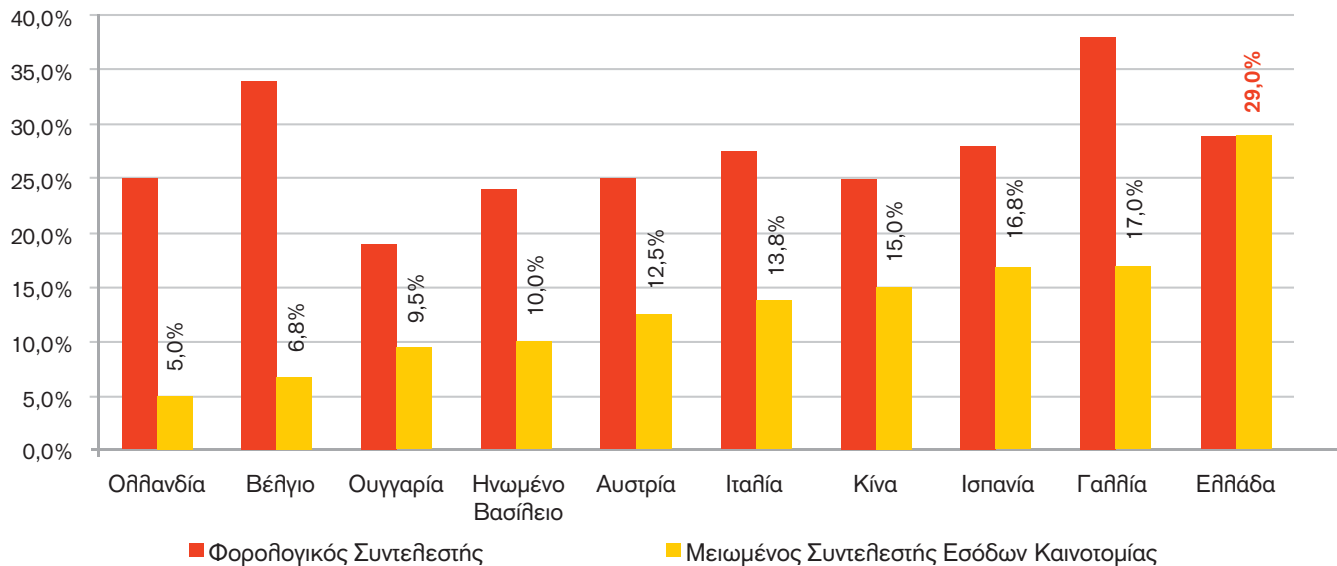
Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν δημοσιευθεί στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ, από την έναρξη του κινήτρου έως την αρχή του 2015 έχουν υπαχθεί μόνο 11 προϊόντα από εταιρεία του φαρμακευτικού τομέα, ενώ έχει απορριφθεί μία πρόταση από μεταποιητική εταιρεία. Ως προϊόντα, έχουν υπαχθεί μόνο φαρμακευτικά σκευάσματα. Ο μέσος χρόνος έγκρισης της υπαγωγής είναι 16 μήνες.

Τι ισχύει σε άλλες χώρες

Σύμφωνα με πρόσφατη ανάλυση της Deloitte (Εικόνα 9), η θέση της Ελλάδας ως προς τη φύση και το εύρος του κινήτρου έναντι άλλων χωρών υστερεί σημαντικά. Σημειώνεται, ότι στις περισσότερες χώρες το κίνητρο αφορά γενικότερα εκμετάλλευση πνευματικής ιδιοκτησίας (Intellectual Property) και καινοτομίας, ενώ δεν είναι εστιασμένο αποκλειστικά στις ευρεσιτεχνίες.

Επιδίωξη

Η πρόταση επιδιώκει να αναστρέψει την περιορισμένη παραγωγή / εκμετάλλευση της καινοτομίας και της πνευματικής ιδιοκτησίας, μέσα από ένα σύστημα **εντατικότερης αξιοποίησης τους ως συστατικά ανταγωνιστικότητας και νέων θέσεων εργασίας**. Η πρόταση προωθεί μία ενεργητική φορολογική λογική ισχυρών κινήτρων που ευθυγραμμίζουν την Ελλάδα με επιτυχ-

Εικόνα 9: Υφιστάμενα κίνητρα καινοτομίας και ευρεσιτεχνίας

μένες ευρωπαϊκές πρακτικές. Μέσα από τέτοια κίνητρα, η Ελλάδα γίνεται σαφώς ελκυστικότερος επενδυτικός προορισμός για σημαντικούς κλάδους που αξιοποιούν την πνευματική ιδιοκτησία ως μοχλό ανάπτυξης.

Προτάσεις μέτρων

Οι προτάσεις εστιάζουν στα εξής:

- Να ενισχυθεί το κίνητρο, αντί μετατιθέμενη φορολογία να γίνει συγκεκριμένη φορολογική έκπτωση, με τη μορφή **φορολογικής πίστωσης** (tax credit) χωρίς χρονική διάρκεια και περιορισμούς. Να γίνει η Ελλάδα τουλάχιστον ανταγωνιστική με τις άλλες χώρες, με το effective tax rate των εσόδων από καινοτομία, να **διαμορφωθεί κάτω από 10%**.
- **Να διευρυνθεί το αντικείμενο** και να ενταχθούν καινοτομίες, συμπεριλαμβανόμενης και της πνευματικής ιδιοκτησίας, οι οποίες δεν προστατεύονται με τυπικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας (π.χ. λογισμικό, trademarks). Σε εναρμόνιση με το νέο πλαίσιο του ΟΟΣΑ, περί διάβρωσης της βάσης και μεταφοράς των

κερδών (BEPS), μπορεί να συμπεριληφθεί πνευματική ιδιοκτησία μόνο αν είναι λειτουργικά ισοδύναμη με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, δηλαδή απαιτεί συνεχείς δαπάνες R&D για την ανάπτυξη και συντήρησή της.

- Η φορολογική ωφέλεια να ισχύει **για όλο το διάστημα** κατά το οποίο η καινοτομία / ευρεσιτεχνία παράγει έσοδα. Ως αρμόδιος φορέας για την οριοθέτηση της καινοτομίας, η ΓΓΕΤ έχει τη δυνατότητα να παρέχει σχετική βεβαίωση προς τις φορολογικές αρχές.
- Η τήρηση των όρων, πιστοποιείται από ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή/και θα ελέγχεται από τη φορολογική αρχή.

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

Δεδομένου ότι η Ελλάδα σήμερα δεν διαθέτει επαρκές πλαίσιο για κίνητρα ευρεσιτεχνίας, δεν υπάρχουν σήμερα στη χώρα σημαντικές εκμεταλλεύσεις πνευματικής ιδιοκτησίας. Αναμένεται όποια πνευματική ιδιοκτησία αναπτύσσεται στην Ελλάδα, τελικά να εγκαθίστανται σε χώρα με ελκυστικό νομικό και φορολογικό πλαίσιο.

Με την ένταξη της καινοτομίας στο κίνητρο, η ελληνική νομοθεσία θα αποκτήσει το ίδιο πλαίσιο με προηγμένες χώρες όπως η Γαλλία, η Ολλανδία, κτλ. Έτσι, με τη μείωση του κόστους εκμετάλλευσης της καινοτομίας και της ευρεσιτεχνίας θα τονωθούν σημαντικοί κλάδοι που εκμεταλλεύονται την πνευματική ιδιοκτησία, όπως:

- ο **η φαρμακευτική βιομηχανία**, για τα νέα φαρμακευτικά σκευάσματα και την εκμετάλλευση των ευρεσιτεχνιών
- οι **επιχειρήσεις ΤΠΕ**, για την εκμετάλλευση λογισμικού
- ο **τομέας της μεταποίησης**, ως προς την εκμετάλλευση πνευματικής ιδιοκτησίας και σύνθετων προϊόντων γενικότερα

Η μετατροπή του κινήτρου από απλή αναβολή του φόρου σε σημαντική φορολογική ελάφρυνση θα οδηγήσει τις επιχειρήσεις να μειώσουν το πραγματικό κόστος των καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών που εκμεταλλεύονται. Η μείωση του κόστους των καινοτόμων προϊόντων αναμένεται ότι θα δημιουργήσει εναλλακτικά τις παρακάτω θετικές επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία. Ειδικότερα:

- **Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων** που έχουν σημαντική δραστηριότητα ανάπτυξης και εκμετάλλευσης καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών. Αφορά στην αύξηση του περιθωρίου κέρδους προϊόντων / υπηρεσιών με πιθανό αποτέλεσμα την αύξηση παραγωγικών επενδύσεων. Επίσης, αφορά σε νέες παραγωγικές θέσεις εργασίας στις επιχειρήσεις με πιθανό αποτέλεσμα την αύξηση φορολογικών εσόδων φυσικών προσώπων και ασφαλιστικών εισφορών.
- **Ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων / υπηρεσιών** από επιχειρήσεις, μεταφορά του φορολογικού οφέλους για αύξηση των δαπανών. Αφορά σε:
 - ο Νέες θέσεις εργασίας ανάπτυξης καινοτομίας με πιθανό αποτέλεσμα την αύξηση φορολογικών εσόδων φυσικών προσώπων και ασφαλιστικών εισφορών
 - ο Αύξηση επίπεδου καινοτομίας προϊόντων & υπηρεσιών με πιθανό αποτέλεσμα τη βελτίωση της διεθνούς θέσης των επιχειρήσεων και, κατά συνέπεια, αύξηση εξαγωγών

- **Προσέλκυση επιχειρήσεων του εξωτερικού** να μεταφέρουν αποτελέσματα καινοτομίας και ευρεσιτεχνίας στην Ελλάδα αλλιώς και τις παραγωγικές τους επενδύσεις. Αφορά σε νέες παραγωγικές θέσεις εργασίας και νέες θέσεις εργασίας ανάπτυξης καινοτομίας στις επιχειρήσεις με πιθανό αποτέλεσμα την αύξηση φορολογικών εσόδων φυσικών προσώπων και ασφαλιστικών εισφορών.
- **Ενεργοποίηση των επιχειρήσεων** σε ανάπτυξη καινοτομίας και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, με πιθανό αποτέλεσμα την αύξηση των φορολογικών εσόδων και των ασφαλιστικών εισφορών.

12. Οριζόντια μεταφορά φορολογικών ζημιών

Η πρόταση ισχύει συνδυαστικά με το σύνολο των μέτρων κινήτρων.

Τι παρέχεται

Η Φορολογία Εισοδήματος (άρθρο 27, Ν.4172/2013) προβλέπει τη δυνατότητα μεταφοράς των φορολογικών ζημιών κάθε φορολογικού έτους, ώστε να συμπληρωθούν με επιχειρηματικά κέρδη μελλοντικών φορολογικών ετών. Ωστόσο, το δικαίωμα μεταφοράς ζημίας:

- **Περιορίζεται χρονικά** στα επόμενα πέντε (5) φορολογικά έτη, ενώ δεν είναι δυνατή η αναγωγή ζημιών σε προηγούμενα έτη.
- **Χάνεται σε περίπτωση μεταβολής κατά 33%** της ιδιοκτησίας του μετοχικού κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου, εκτός εάν η μεταβολή αυτή εξυπηρετεί αποκλειστικά εμπορικούς ή επιχειρηματικούς λόγους και δεν έχει σκοπό τη φοροαποφυγή ή φοροδιαφυγή. Το δικαίωμα χάνεται για το φορολογικό έτος μεταβολής της μετοχικής σύνθεσης και για τα προηγούμενα 5 έτη.
- **Δεν αφορά ζημίες αλλοδαπής.** Οι εν λόγω ζημίες αλλοδαπής προέλευσης μπορούν να συμπληρωθούν με εισόδημα που προκύπτει από άλλα κράτη - μέλη

της ΕΕ ή του ΕΟΧ εφόσον αυτό δεν απαηλιόσσεται στη βάση εφαρμοστέας συμφωνίας αποφυγής διπλής φορολόγησης (ΣΑΔΦ).

- **Δεν επηρεάζεται** το δικαίωμα μεταφοράς των φορολογικών ζημιών όταν πραγματοποιείται συγχώνευση ή διάσπαση μόνο σε εφαρμογή του άρθρου 54 του ΚΦΕ, ν. 4172/2013.

Επίσης, για τη Φορολόγηση Ομίλων, η ελληνική φορολογική νομοθεσία δεν έχει θεσπίσει σύστημα φορολόγησης ομίλων, ούτε περιλαμβάνει διατάξεις αναφορικά με το ζήτημα της μεταφοράς της ζημίας μεταξύ συνδεδεμένων (ημεδαπών) επιχειρήσεων στο πλαίσιο ενός ομίλου. Επίσης, η έλλειψη κανόνων φορολογικής ενοποίησης μεταξύ εταιρειών στον ίδιο όμιλο ισχύει τόσο για τους ομίλους που αποτελούνται από εταιρείες εγκατεστημένες στην Ελλάδα όσο και για τους ομίλους (και) από εταιρείες που είναι εγκατεστημένες στην αλλοδαπή.

Υφιστάμενη κατάσταση

Στο 2015 και έπειτα από έξι χρόνια οικονομικής ύφεσης που επηρέασε δραματικά την ελληνική επιχειρηματική κοινότητα, έξι στις 10 εισηγμένες εταιρείες εμφανίζουν ζημίες. Κοινή είναι μάλιστα η θέση πως θα καθυστερήσει σημαντικά η ανατροπή αυτής της εικόνας με τις κερδοφόρες εταιρείες να κλείνουν την ψαλίδα έναντι των ζημιολόγων.

Στα αρχεία της ICAP Databank υπάρχουν καταχωρημένες 14.223 επιχειρήσεις (εξαιρουμένων τραπεζών-ασφαλειών) με διαθέσιμους ισολογισμούς και των δύο τελευταίων ετών. Από τις εταιρείες αυτές οι 2.923 είναι βιομηχανικές, οι 4.160 εμπορικές, οι 4.462 εταιρείες παροχής υπηρεσιών, ενώ 1.494 και 1.184 εταιρείες αντίστοιχα προέρχονται από τον τουριστικό κλάδο και τον κατασκευαστικό κλάδο. Όσον αφορά στη διάκριση σε κερδοφόρες - ζημιολόγες εταιρείες, από το συνολικό δείγμα των 14.223 εταιρειών προκύπτουν τα εξής:

- 8.431 εταιρείες (59,3%) ήταν κερδοφόρες, με κέρδη περίπου 6.065 εκατ. ευρώ.
- 5.792 εταιρείες (40,7%) ήταν ζημιολόγες, με ζημίες ύψους περίπου 6.707 εκατ. ευρώ.

Τι ισχύει σε άλλες χώρες

Δικαίωμα έκπτωσης ζημιών

Εξετάζοντας τη φορολογική νομοθεσία είκοσι και πλέον χωρών (Εικόνα 10, ανάλυση της Deloitte) σε σχέση με τη μεταχείριση των εταιρικών ζημιών, παρατηρείται πως το σύνολο των χωρών, έστω και υπό ειδικές προϋποθέσεις, αναγνωρίζουν τη δυνατότητα μεταφοράς ζημιών σε επόμενες χρήσεις.

- Μεγάλος αριθμός χωρών δεν θέτουν κανένα χρονικό περιορισμό στη δυνατότητα αναγνώρισης των ζημιών σε επόμενα φορολογικά έτη. Άλλες ορίζουν χρονικό περιορισμό στο δικαίωμα μεταφοράς που κυμαίνεται μεταξύ 5 και 12 ετών.
- Στην Ιταλία, την Ουγγαρία, την Πορτογαλία και την Πολωνία αν και αναγνωρίζεται το δικαίωμα μεταφοράς, προβλέπεται πως σε κάθε επόμενο έτος η έκπτωση αυτών θα περιορίζεται έως ένα ποσοστό επί των κερδών.
- Ως προς τη δυνατότητα έκπτωσης ζημίας που προκύπτει στην αλλοδαπή, οι περισσότερες χώρες διστάζουν στο να την αποδεχτούν, θέτοντας σημαντικές προϋποθέσεις και περιορισμούς, ενώ περιορισμένος αριθμός χωρών αποδέχονται ζημία υποκαταστήματος ή ζημία αλλοδαπής πηγής εν γένει.

Σύστημα φορολόγησης Ομίλων

Οι περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν υιοθετήσει συστήματα φορολόγησης ομίλων επιχειρήσεων, τα οποία παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις στα επιμέρους χαρακτηριστικά τους. Ωστόσο, θα μπορούσαμε να ομαδοποιήσουμε τα συστήματα αυτά στις ακόλουθες τέσσερις βασικές κατηγορίες (ανάλυση Deloitte):

1. Το μοντέλο της **φορολογικής ενοποίησης** (“the consolidation model”) εφαρμόζεται στα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη (π.χ. Γαλλία, Πορτογαλία, Ισπανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο κ.α). Είναι δυνατός ο συμψηφισμός των ζημιών μιας εταιρείας μέλους του ομίλου με τα κέρδη άλλων εταιρειών του ομίλου.

2. Το σύστημα του **φορολογικού ομίλου** (“Organ-schaft”) εφαρμόζεται στην Γερμανία. Είναι δυνατός ο συμψηφισμός ζημιών εταιρειών ενός ομίλου.
3. Το σύστημα του **φορολογικού πλεονεκτήματος** (“the group relief system”) εφαρμόζεται στη Μεγάλη Βρετανία. Επιτρέπει τον συμψηφισμό ζημιών μεταξύ εταιρειών του ίδιου ομίλου. Πρακτικά, η μία παραρτίζεται του φορολογικού πλεονεκτήματος επί των ζημιών και η άλλη αποκτά δικαίωμα να το επικαλεστεί.
4. Το **σύστημα των εισφορών ομίλου** (“the group contributions system”) εφαρμόζεται στις Σκανδιναβικές χώρες (π.χ. Σουηδία, Νορβηγία). Αναγνωρίζεται η δυνατότητα μεταφοράς φορολογικού αποτελέσματος μέσω «εισφορών» που εκπίπτουν στο επίπεδο της εισφέρουσας και αναγνωρίζονται ως εισόδημα προς συμψηφισμό στο επίπεδο της λήπτριας.

Επιδίωξη

Σε ένα πιεστικό οικονομικό περιβάλλον οι επιχειρήσεις έχουν πλέον περιορίσει σημαντικά τη δραστηριότητα και την κερδοφορία τους. Στην πράξη, πληθώρα ελληνικών εταιρειών συσσωρεύουν ζημιές και θα συνεχίσουν να το κάνουν αν το δυσχερές περιβάλλον δεν μπορέσει να ανατραπεί. Η πρόταση αυτή επιδιώκει να μετατρέψει τη φορολογία **σε αναπτυξιακό μοχλό**. Η βέλτιστη αξιοποίηση αυτών των φορολογικών χειρισμών διευκολύνει τη στήριξη επιχειρήσεων για την ανάκτηση της ανταγωνιστικότητάς τους και την επαναφορά τους σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης και επανεπένδυσης. Έτσι, **μείωση του κόστους για τις επιχειρήσεις δεν σημαίνει απαραίτητα μείωση δημοσίων εσόδων**.

Προτάσεις μέτρων

Η πρόταση υλοποιείται ως εξής:

- Το σύνολο των συσσωρευμένων φορολογικών ζημιών να αξιοποιηθεί φορολογικά, ώστε να συμβάλει στην αναπτυξιακή πορεία των εταιρειών μέσω του συμψηφισμού της ζημίας με μελλοντικά κέρδη χωρίς χρονικούς περιορισμούς ή τουλάχιστον όπως στην Πορτογαλία (12 έτη για το 70% των κερδών), πέρα των πέντε ετών που ισχύει σήμερα.

- Να καταργηθεί η διάταξη περί απώλειας του δικαιώματος μεταφοράς φορολογικών ζημιών εάν μεταβληθεί η ιδιοκτησία της εταιρείας κατά ποσοστό >33%.
- Οι φορολογικές ζημιές αλληλοδαπής να μπορούν να συμψηφιστούν με κέρδη αλληλοδαπής οποιασδήποτε προέλευσης και όχι μόνο ΕΕ/ΕΟΧ, με την προϋπόθεση ότι υπάρχει ενεργή ΣΑΔΦ.

Εκτιμούμε, ότι, τελικά, θα απαιτηθεί η δημιουργία ενός νέου πλαισίου φορολόγησης Ομίλων, το οποίο θα επιτρέπει σε όσες από τις εταιρείες παραμένουν σε δυσμενείς καιρούς κερδοφόρες ή όσες στο μέλλον καταστούν, να ευνοηθούν από τις ζημιές σε ενδο-ομιλικό επίπεδο και, τελικά, να στηριχθούν μέσω μιας αναπτυξιακής φορολογικής ρύθμισης.

Αναμενόμενα Αποτελέσματα

Με την υιοθέτηση μέρους ή σταδιακά του συνόλου των ως άνω προτάσεων θα καταστεί δυνατή η στήριξη επιχειρήσεων σε δυσμενείς, σήμερα και στο άμεσο μέλλον, οικονομικό περιβάλλον.

Η φορολογική αξιοποίηση των ζημιών μπορεί:

- Να **ενθαρρύνει ζημιόγones επιχειρήσεις** στην προσπάθειά τους να επανέλθουν σε ρυθμούς ανάπτυξης και επενδύσεων.
- Να **βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων**, έναντι των επιχειρήσεων που λειτούργουν σε χώρες του εξωτερικού με ευμενέστερα καθεστώτα.

	Δυνατότητα Μεταφοράς	Χρονικός Περιορισμός	Αναγωγή στο παρελθόν	Ζημία Αλληλοδαπής	Αναγώριση Ζημίας Ομίλου
Αυστρία	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Υπό προϋποθέσεις	ΝΑΙ
Βέλγιο	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Υπό προϋποθέσεις	ΟΧΙ
Βουλγαρία	ΝΑΙ	5 έτη	ΟΧΙ	Μόνο με εισόδημα ίδιας πηγής	ΟΧΙ
Γαλλία	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Γερμανία	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Υπό προϋποθέσεις	ΝΑΙ
Ελβετία	ΝΑΙ	7 έτη	ΟΧΙ	Υπό προϋποθέσεις	ΟΧΙ
Ηνωμένο Βασίλειο	ΝΑΙ	Απεριόριστα υπό προϋποθέσεις	ΟΧΙ	Υπό προϋποθέσεις	ΟΧΙ Εναλλακτική
Ιρλανδία	ΝΑΙ	Υπό προϋποθέσεις	ΟΧΙ	Μόνο με εισόδημα ίδιας πηγής	ΟΧΙ
Ισπανία	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Ιταλία	ΝΑΙ	ΟΧΙ (στο 80% των κερδών)	ΟΧΙ	Υπό προϋποθέσεις	ΝΑΙ
Κροατία	ΝΑΙ	5 έτη	ΟΧΙ	Υπό προϋποθέσεις	ΟΧΙ
Κύπρος	ΝΑΙ	5 έτη	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ Εναλλακτική
Λουξεμβούργο	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Μάλτα	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Νορβηγία	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	Υπό προϋποθέσεις	ΟΧΙ Εναλλακτική
Ολλανδία	ΝΑΙ	9 έτη	1 έτος	Υπό προϋποθέσεις	ΝΑΙ
Ουγγαρία	ΝΑΙ	5 έτη (στο 50% των κερδών)	Υπό προϋποθέσεις	Υπό προϋποθέσεις	ΟΧΙ
Πολωνία	ΝΑΙ	5 έτη (στο 50% των κερδών)	ΟΧΙ	Υπό προϋποθέσεις	ΝΑΙ
Πορτογαλία	ΝΑΙ	12 έτη (στο 70% των κερδών)	ΟΧΙ	Υπό προϋποθέσεις	ΝΑΙ
Σουηδία	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Υπό προϋποθέσεις	ΟΧΙ	ΟΧΙ Εναλλακτική
Τσεχία	ΝΑΙ	5 έτη	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Εικόνα 10: Μεταφορά φορολογικών ζημιών στην Ευρώπη

ΜΕΡΟΣ Δ:

ΑΝΤΙΚΙΝΗΤΡΑ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

13. Άρση αντικινήτρων

Επιδίωξη

Ο σημαντικότερος ανασταλτικός παράγοντας στην προσέλκυση νέων επενδύσεων αλλιά και στην επέκταση των ήδη υπαρχουσών είναι η **απουσία φορολογικού προγραμματισμού**, παράλληλα με τη σώρευση των φορολογικών εκκρεμοτήτων και την υστέρηση στην επίλυσή τους. Τούτο οφείλεται στο μεγάλο αριθμό των ανέλεγκτων φορολογικών χρήσεων παράλληλα με τον τεράστιο αριθμό των υποθέσεων οι οποίες εκκρεμούν στα διοικητικά δικαστήρια και τις αρμόδιες επιτροπές του Υπουργείου Οικονομικών. Η πρόταση επιδιώκει την άμεση βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος μέσα από παρεμβάσεις για την άρση αντικινήτρων φορολογικής φύσεως που δημιουργεί η δημόσια διοίκηση.

Πρόταση

Ειδικότερα αντικίνητρα που πρέπει να αντιμετωπιστούν είναι τα εξής:

- **Φορολογικός έλεγχος όλων των ανέλεγκτων χρήσεων.** Για την ολοκλήρωση των ελέγχων θα απαιτηθούν δύο φορολογικά έτη (2016 και 2017). Το μέτρο έχει άμεσες θετικές δημοσιονομικές επιπτώσεις, εκτιμώντας ότι θα αποφέρει άμεσα εισπράξιμα έσοδα της τάξης των περίπου €800 εκ.
 - **Αποσυμφόρνηση των εφοριών και των δικαστηρίων από τις εκκρεμείς φορολογικές υποθέσεις.** Παράλληλα με τη διαδικασία των φορολογικών ελέγχων των ανέλεγκτων χρήσεων επιβάλλεται η σύσταση περιφερειακών επιτροπών με αυξημένες αρμοδιότητες για την επίλυση των εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων. Εκτιμάται ότι η λειτουργία των επιτροπών θα αποφέρει άμεσα εισπρακτέα έσοδα της τάξης των €150 εκ.
 - **Φορολογική προβλεψιμότητα.** Μπορεί οι δημοσιονομικές ανάγκες να μην επιτρέπουν μία ακαριαία μείωση της φορολογίας, είναι δυνατό όμως να διασφαλιστεί ένα προβλέψιμο φορολογικό περιβάλλον, μέσα από τρεις ενέργειες:
 - i. **Πρόβλεψη για ετήσια μείωση** των φορολογικών συντελεστών κατά 2% ετησίως για τα επόμενα 10 χρόνια
 - ii. **Άμεση ψήφιση** και τήρηση των φορολογικών συντελεστών για τα επόμενα 10 χρόνια
 - iii. Τυχόν επιπλέον αλλαγές στους φορολογικούς συντελεστές πάντα **προαναγγέλλονται** με τη δέσμευση πως αυτοί δεν θα αποβούν δυσμενέστεροι
- Συμπληρωματικά με τα παραπάνω, προτείνονται τα εξής:
- **Μείωση ασφαλιστικών & εργοδοτικών εισφορών** οι οποίες φτάνουν μέχρι το 41% (πρώτη στις χώρες του ΟΟΣΑ), είναι οι υψηλότερες σε σχέση με τις λοιπές χώρες της ΕΕ, τις βασικές ανταγωνίστριες χώρες της ελληνικής βιομηχανίας και μεταποίησης (με μέσο όρο στο 26%) αλλιά και πολύ άνω του μέσου όρου των χωρών του ΟΟΣΑ (μέσος όρος 28%).
 - **Θεσμικός προσδιορισμός των τεχνικών φορολογικού ελέγχου.** Θεσμική κατοχύρωση του φορολογικού ελέγχου με την ολοκλήρωση του φορολογικού έτους, ώστε να διασφαλίζεται η άμεση είσπραξη των δημοσίων εσόδων και να αποκλείεται η σώρευση ανέλεγκτων χρήσεων και εκκρεμών υποθέσεων.
 - **Θεσμική κατοχύρωση της έννοιας της “παραγωγικότητας” των δαπανών.** Το θέμα αυτό απασχολεί μονίμως τις εταιρείες και τις ελεγκτικές υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών. Αποτελεί πηγή δημιουργίας μεγάλου αριθμού των εκκρεμών υποθέσεων και ανασταλτικό παράγοντα δημιουργίας επενδυτικού κλίματος.
 - **Φορολογική σταθερότητα και ασφάλεια δικαίου στις επενδύσεις.** Αφορά στη θεσμική κατοχύρωση της διάρκειας του πραγματικού φορολογικού συντελεστή με αποκλεισμό των έκτακτων εισφορών προκειμένου να δημιουργηθεί σταθερό φορολογικό πλαίσιο. Επίσης, αφορά στην αξιοποίηση των προβλέψεων του Ν.2687/1953.

- **Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος** σε θέματα όπως αδειοδοτήσεις, χωροταξικά θέματα, περιβάλλον, λειτουργία και εποπτεία αγοράς, απλοποίηση πολεοδομικών κανόνων στις βιομηχανικές περιοχές, καθορισμός-θεσμοθέτηση περιοχών όπου υπάρχει βιομηχανική συγκέντρωση, ανακύκλωση υλικών.
- **Ανταγωνιστική λειτουργία των αγορών.** Πέραν της αγοράς ενέργειας, οι αγορές εργασίας, υπηρεσιών, μεταφορών και γενικότερα όλες οι αγορές που σχετίζονται με τις παραγωγικές διαδικασίες πρέπει να είναι ανοικτές και ανταγωνιστικές.
- **Ενδυνάμωση μέτρων** και ελέγχων για την καταπολέμηση του αθέμιτου ανταγωνισμού.
- **Αναθέωση του ΓΑΚ 651/2014** με βάση τα νεότερα δεδομένα για το ΑΕΠ.

14. Αποτελεσματικοί μηχανισμοί μείωσης των ανέλεγκτων χρήσεων

Υφιστάμενη κατάσταση ελέγχων

Στην Ελλάδα οι φορολογικές αρχές είναι υποχρεωμένες να ελέγχουν τα φορολογικά βιβλία και στοιχεία των επιχειρήσεων πριν την εκπονή της προθεσμίας μέσα στην οποία παραγράφεται το δικαίωμα του Δημοσίου να επιβάλει φόρους και προσαυξήσεις σε μία ανέλεγκτη χρήση. Η προθεσμία αυτή για τη φορολογία εισοδήματος, καθώς και για τους εμμέσους φόρους εκπνέει εν γένει μετά από μια πενταετία από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο οι παραπάνω φόροι θα έπρεπε να είχαν αποδοθεί στο Δημόσιο.

Αποτελεί πρακτική των φορολογικών ελεγκτών να προτείνουν προσαύξηση των δηλωθέντων φορολογητέων κερδών μιας εταιρείας με επιπρόσθετες λογιστικές διαφορές βασιζόμενοι σε **ερμηνεία των διατάξεων**. Αυτό συμβαίνει ακόμα και σε περιπτώσεις όπου από την αυστηρή εφαρμογή των διατάξεων της φορολογικής νομοθεσίας δεν προκύπτει η προσαύξηση των φορολογητέων κερδών με τέτοιες λογιστικές διαφορές. Σύμφωνα με ενδεικτικά στοιχεία της KPMG, καταγράφονται περιπτώσεις όπου οι φορολογικές αρχές απορρίπτουν ποσά είτε με το αιτιολογικό ότι δεν αποτελούν παραγωγικές δαπάνες (το οποίο βασίζεται ως ένα βαθμό στην κρίση του φορολογικού ελεγκτή) είτε διότι δεν υπάρχουν κατάλληλα παραστατικά.

Η έλλειψη σαφούς και αντικειμενικής προδιαγραφής, αποδεικνύεται από **αποφάσεις του ΣτΕ** σε υποθέσεις που οι ελεγχόμενες εταιρείες προσέφυγαν στα δικαστήρια και **δικαιώθηκαν** (πχ αποφάσεις ΣτΕ 3214/1982, 3735/1988, 2993/1991, 2581/1994, 1227/1995, 4118/1997, 2033/2012). Πολλές από τις αποφάσεις του ΣτΕ είτε έγιναν εκ των υστέρων δεκτές από το Υπουργείο Οικονομικών είτε τροποποιήθηκε ο Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος, ώστε να νομιμοποιηθεί η κρίση των φορολογικών ελεγκτών.

Είναι προφανές ότι η παραπάνω διαδικασία ελέγχου από τις φορολογικές αρχές δεν παρέχει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να οριστικοποιήσουν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις άμεσα, με συνέπεια τα ετήσια αποτελέσματα των εργασιών τους και οι οικονομικές καταστάσεις τους να παραμένουν σε εκκρεμότητα μέχρι τη διεξαγωγή ελέγχου από τις φορολογικές αρχές μετά από χρόνια από τη λήξη της κάθε χρήσης. Ενδεικτικά, αυτό προκύπτει από τις εκθέσεις των ορκωτών ελεγκτών που επισυνάπτονται κάτω από τους ισολογισμούς των εταιρειών, όπου αναφέρονται οι ανέλεγκτες χρήσεις και η μη οριστικοποίηση των φορολογικών υποχρεώσεων των εταιρειών. Το πρόβλημα αυτό λύθηκε με την εισαγωγή του θεσμού του Φορολογικού Πιστοποιητικού.

Τι παρέχεται

Σύμφωνα με ανάλυση της KPMG, ο **θεσμός του Φορολογικού Πιστοποιητικού** βασίστηκε στη διάταξη του άρθρου 82 παρ. 5 του καταργηθέντος Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, Ν. 2238/1994, όπως συμπληρώθηκε με τα άρθρα 17 παρ. 3 του Ν. 3842/2010 και 21 παρ. 10 του Ν. 3943/2011, καθώς και στην Υπουργική Απόφαση ΠΟΛ 1159/2011 και εφαρμόστηκε για ισολογισμούς που έκλειναν μετά την 30 Ιουνίου 2011.

Στη συνέχεια, μετά την εφαρμογή των νέων κωδίκων Φορολογίας Εισοδήματος (Ν. 4172/2013) και Φορολογικών Διαδικασιών (Ν. 4174/2013) καταργήθηκε ο Ν. 2238/1994 και μαζί και το Φορολογικό Πιστοποιητικό. Ωστόσο, με τροποποίηση του Κώδικα Φορολογικών Διαδικασιών (Ν. 4174/2013), προστέθηκε το άρθρο 65Α, το οποίο προβλέπει συνέχιση του Φορολογικού Πιστοποιητικού μέχρι τις χρήσεις που αρχίζουν πριν την 1 Ιανουαρίου 2016. Δηλαδή, καταργείται για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν μετά την 1/1/2016.

Το Φορολογικό Πιστοποιητικό αποτελεί μία σημαντική καινοτομία στον τομέα των ελέγχων, αφού οι εταιρείες μπορούν να οριστικοποιήσουν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις άμεσα με την υποβολή από τους Ορκωτούς Ελεγκτές και τα ελεγκτικά γραφεία της Έκθεσης Φορολογικής Συμμόρφωσης στον ιστότοπο του Υπουργείου Οικονομικών χωρίς να περιμένουν τη διεξαγωγή ελέγχου από τις φορολογικές αρχές χρόνια μετά τη λήξη

της κάθε χρήσης. Παρόμοια διαδικασία ελέγχου από Νόμιμους (Ορκωτούς) Ελεγκτές υπάρχει σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες, ενώ οι αντίστοιχες αρχές πραγματοποιούν δειγματοληπτικούς ελέγχους για επιβεβαίωση των συμπερασμάτων των Νομίμων Ελεγκτών.

Οφέλη του φορολογικού πιστοποιητικού

Σύμφωνα με ανάλυση της KPMG (που επιβεβαιώνεται από ανάλογη έρευνα της ΕΛΤΕ) για τη χρήση των Φορολογικών Πιστοποιητικών της φορολογικής χρήσης 2011-2014 προέκυψαν τα παρακάτω στοιχεία:

- Από 26 εταιρείες ορκωτών ελεγκτών υποβλήθηκαν **4.668** Φορολογικά Πιστοποιητικά με συνολικό κύκλο εργασιών €193 δισ. και **ποσοστό συμμόρφωσης 92%**.
- Στην περίοδο αυτή, λόγω της οικονομικής κρίσης, οι λογιστικές ζημιές των ελεγχόμενων επιχειρήσεων αυξήθηκαν σε ποσοστό **άνω του 400%**, ενώ ο καταβληθείς αντίστοιχα εταιρικός φόρος εισοδήματος μειώθηκε μόνο κατά 31%.
- Η **φορολογική βάση διευρύνθηκε** κατά €1,46 δισ. (δηλωθείσες λογιστικές διαφορές), η οποία παρήγαγε ΑΜΕΣΑ πρόσθετα φορολογικά έσοδα **περίπου €400 εκ. ετησίως**. Ανάλογο ποσό εισπράχθηκε και για κάθε ένα από τα επόμενα έτη.
- Το **τέλος χαρτοσήμου αυξήθηκε** κατά 27% (από €56,2 εκ. το 2010 σε €71,5 εκ. το 2011).
- Επίσης, «**προβεβαιώθηκαν**» **€90 εκ.** μέσω των παρατηρήσεων των Φορολογικών Πιστοποιητικών στις περιπτώσεις που οι ελεγχόμενες εταιρείες δεν συμμορφώθηκαν.
- Προέκυψαν παρατηρήσεις στις σχετικές εκθέσεις των νόμιμων ελεγκτών τουλάχιστον €165 εκ., πλέον τα αναλογούντα πρόστιμα και προσαυξήσεις, καθώς και μη ποσοτικοποιημένες παρατηρήσεις από τις οποίες θα προκύψουν επιπλέον φόροι.

- **Ετήθιο benchmark** αποτελεσματικότητας για παρελθούσες ανέλεγκτες χρήσεις.
- **Ετήθιο benchmark** συμμόρφωσης για μελλοντικές χρήσεις.

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει σημαντική αύξηση του ποσοστού συμμόρφωσης των ελεγχόμενων εταιρειών και των φόρων που εισπράττει το Δημόσιο. Επίσης, σημαντική ωφέλεια αποτελεί και το γεγονός της έγκαιρης είσπραξης των φόρων από το Δημόσιο, ενώ χωρίς το Φορολογικό Πιστοποιητικό, θα αυξάνονταν οι ανέλεγκτες χρήσεις άρα θα μειώνονταν τα έσοδα. Στο παρελθόν, για να περιορίσει τις ανέλεγκτες χρήσεις και να εισπράττει φόρους, το Υπουργείο νομοθετούσε περαιώσεις οι οποίες καταργούσαν τους ελέγχους και δημιουργούσαν αδικίες στους συνεπείς φορολογούμενους, ενώ δεν είχαν πάντα τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Επιδίωξη

Σε μία περίοδο ελλείψεων σε προσωπικό στη φορολογική διοίκηση, κατά την οποία δεν έχει ολοκληρωθεί η χρήση εργαλείων διασταυρώσεων και υπάρχει ανάγκη άμεσων εσόδων για το κράτος, χρειαζόμαστε ένα **φερέγγυο και αποτελεσματικό μηχανισμό φορολογικών ελέγχων**. Η πρόταση επιδιώκει την ταχεία ολοκλήρωση των ανέλεγκτων χρήσεων προς όφελος τόσο των επιχειρήσεων όσο και των δημοσίων εσόδων. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με μηχανισμούς συμπληρωματικούς με τη φορολογική αρχή (όπως το φορολογικό πιστοποιητικό), μέχρι να ολοκληρωθεί η αναδιοργάνωσή της.

Πρόταση

Προτείνεται η χρήση μηχανισμών κατ' ελάχιστον τόσο αποτελεσματικών όσο και το φορολογικό πιστοποιητικό, οι οποίοι θα λειτουργούν **συμπληρωματικά** με τη φορολογική αρχή. **Τα αναμενόμενα οφέλη είναι δυνατό να ξεπεράσουν τα >€600 εκ.**

Η πρόταση αφορά σε τροποποίηση του Ν.4174/2013 (ΦΕΚ Α' 170/26.7.2013). Συγκεκριμένα, προτείνονται οι παρακάτω αλλαγές σε υφιστάμενη ρύθμιση:

Η παράγραφος 39 του άρθρου 72 του Νόμου 4174/2013 (Κώδικας Φορολογικών Διαδικασιών) αντικαθίσταται ως

εξής: «Οι διατάξεις του άρθρου 65 Α τίθενται σε ισχύ για χρήσεις που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014. Οι επιχειρήσεις που εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 65 Α μπορούν να αναθέσουν στον υπεύθυνο νόμιμο ελεγκτή ή στο ελεγκτικό γραφείο την έκδοση ετήσιου πιστοποιητικού για προηγούμενες ανέλεγκτες χρήσεις, οι οποίες δεν έχουν παραγραφεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Τα φορολογικά αντικείμενα των εν λόγω χρήσεων θα ελέγχονται με βάση την Α.Υ.Ο. 1159/2011.»

Η φερεγγυότητα του μέτρου

Ο φορολογικός έλεγχος των Ορκωτών Ελεγκτών πραγματοποιείται επί συγκεκριμένων φορολογικών αντικείμενων που προσδιορίζονται σε ειδικό πρόγραμμα ελέγχου σε συνδυασμό με το πλαίσιο που προβλέπεται από το Διεθνές Πρότυπο 3.000 «Έργα Διασφάλισης πέραν ελέγχου ή Επισκόπησης Ιστορικής Οικονομικής Πληροφόρησης». Δηλαδή, ελέγχουν βάσει οδηγιών και για ηγοριασμό των φορολογικών αρχών. Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις του α.26 του Ν.4174/2013, η Φορολογική Αρχή μπορεί να διενεργεί τακτικούς ελέγχους στις εταιρείες που ελέγχονται από Ορκωτούς Ελεγκτές. Συνεπώς, ο θεσμός του Φορολογικού Πιστοποιητικού δεν αναιρεί τη Φορολογική Αρχή.

Σε περίπτωση που μία εταιρεία, παρότι πληροί τα κριτήρια για υποχρεωτικό έλεγχο από Ορκωτούς Ελεγκτές, δεν τους επιλέγει για έλεγχο της οικονομικής διαχείρισης και κατά συνέπεια για τον έλεγχο της φορολογικής συμμόρφωσης, η εταιρεία αυτή ελέγχεται άμεσα από τις αρμόδιες ελεγκτικές υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών.

Οι Ορκωτοί Ελεγκτές και τα ελεγκτικά γραφεία πέραν των διοικητικών ή ποινικών συνεπειών που συνεπάγεται η μη ορθή εκπλήρωση των καθηκόντων τους, φέρουν αλληλεγγύα περιορισμένη ευθύνη αποζημίωσης του Δημοσίου βάσει του άρθρου 29 του Ν. 3693/2008 για τις περιπτώσεις που δεν συνιστούν δόλο από την πλευρά τους και υπήρξε απώλεια για τα έσοδα του Δημοσίου. Εφόσον από μεταγενέστερο έλεγχο της φορολογικής αρχής προκύψουν πρόσθετες επιβαρύνσεις σε σχέση με τα φορολογητέα αντικείμενα του προγράμματος συμμόρφωσης επιβάλλεται στον Ορκωτό Ελεγκτή και στο ελεγκτικό γραφείο στο οποίο ανήκει ο ελεγκτής, πρόστιμο από €10.000 έως €100.000.

15. Διαδικασίες ένταξης, ελέγχου και πιστοποίησης

Επιδίωξη

Η πρόταση εστιάζει στη σημαντική απλοποίηση των διαδικασιών ένταξης, ελέγχου και πιστοποίησης των επενδύσεων, χωρίς εκπτώσεις στην τήρηση των κανόνων. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με **πιστοποιημένους εξωτερικούς μηχανισμούς** (συμπληρωματικά με τη δημόσια αρχή), που ακολουθούν τους ίδιους κανόνες ελέγχου.

Η πρόταση

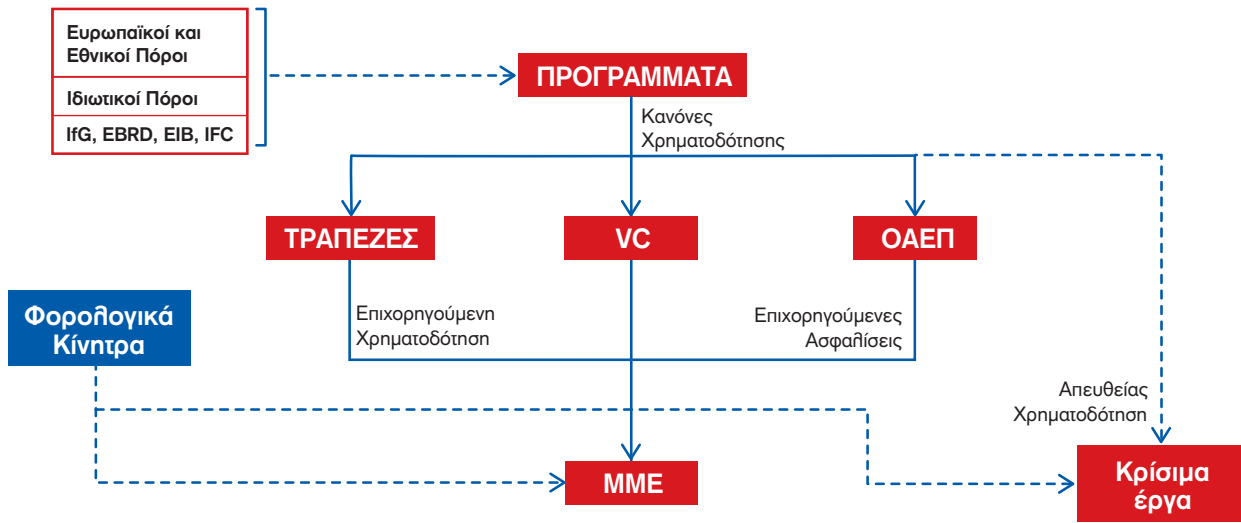
Αναφορικά με τις διαδικασίες απόδοσης της ενίσχυσης (μέσω κινήτρων) προτείνεται μια σημαντική επιτάχυνση σε πολλαπλά επίπεδα:

- **Καταργείται η διαδικασία υποβολής φακέλου για ενισχύσεις μέσω κινήτρων.** Υποβάλλεται «γνωστοποίηση» που περιγράφει την επένδυση. Οι δαπάνες επιβεβαιώνονται από ελεγκτικές διαδικασίες (πχ φορολογικό πιστοποιητικό), χωρίς άλλη διοικητική εμπλοκή.
 - **Καταργείται ο έλεγχος υλοποίησης** φυσικού αντικείμενου σε περιπτώσεις έτοιμου εξοπλισμού (πχ μηχανήματα, μεταφορικά μέσα, έτοιμες συσκευές, κτλ). Αντικατάσταση του ελέγχου από φορολογικό έλεγχο παραστατικών.
 - Έλεγχος υλοποίησης και ολοκλήρωσης φυσικού αντικείμενου για λοιπές επενδύσεις (πχ κατασκευές, κτίρια, κτλ) μέσω **εξωτερικών εμπειρογνομώνων** (ή μέσω τραπεζών), χωρίς άλλη διοικητική παρέμβαση.
 - **Τήρηση χωριστών καταστάσεων** για την επιτάχυνση και απλοποίηση των ελέγχων για τις ενισχυόμενες επενδύσεις. Ο έλεγχος γίνεται από ορκωτούς ελεγκτές, μηχανισμούς όπως το φορολογικό πιστοποιητικό ή/και αρχές. Η βεβαίωση της πραγματοποίησης των επενδύσεων (όλων των κατηγοριών) προϋποθέτει την τήρηση προβλεπόμενων λογιστικών αρχών και τεχνικών, οι οποίες έχουν περιγραφεί για αυτόν τον σκοπό και είναι δεσμευτικές για τους φορολογικούς ελεγκτές.
- Η ολοκλήρωση του ελέγχου συνοδεύεται από **άμεση χορήγηση** της ενίσχυσης, ενώ οι δειγματοληπτικοί έλεγχοι από τη δημόσια διοίκηση εφαρμόζουν πλέον τον κανόνα των άκαρπων προθεσμιών.
 - **Αποτύπωση του status** κάθε φακέλου ως προς το κάθε επιμέρους στάδιο της διαδικασίας, ιδιαίτερα ως προς την τήρηση των προθεσμιών.

16. Συντονισμός δημόσιας χρηματοδότησης

Σήμερα, οι ΜΜΕ, ως βασικοί αποδέκτες των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, λαμβάνουν ενισχύσεις από πληθώρα πηγών και εργαλείων (επιχορηγήσεις, εγγυήσεις, πιστώσεις, κτλ). Για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, είναι απαραίτητος ο συντονισμός των χρηματοδοτικών εργαλείων που αξιοποιούν δημόσια χρηματοδότηση. Ένας συντονιστικός μηχανισμός (Εικόνα 11) πρέπει να συνδυάζει τον επιτελικό ρόλο στη διάθεση δημόσιων επενδυτικών πόρων, τη θέσπιση ενιαίων κανόνων ενίσχυσης, τον συντονισμό των εργαλείων, αλλά και τη δημιουργία εξειδικευμένων (κλιμακικών) επενδυτικών προγραμμάτων.

Η ευρωπαϊκή εμπειρία δείχνει ότι εφόσον η χρηματοδότηση ακολουθεί κανόνες της αγοράς, δεν είναι απαραίτητη η δημιουργία ξεχωριστού ιδρύματος (πχ αναπτυξιακή τράπεζα ή ταμείο). Σε κάθε περίπτωση, η ανακυκλούμενη χρηματοδότηση αποτελεί έναν αποτελεσματικότερο τρόπο στήριξης, συμπληρωματικό των φορολογικών κινήτρων. Τα εργαλεία ανακυκλούμενης χρηματοδότησης χαρακτηρίζονται από απλότητα στο σχεδιασμό και μεγάλο εύρος κάλυψης, ενώ μπορούν να αξιοποιηθούν συνδυαστικά μεταξύ τους, με τις άμεσες επιχορηγήσεις και με τα κίνητρα.

Εικόνα 11: Αποτελεσματικός συντονισμός δημόσιων πόρων

Ενδεικτικά αναφέρονται :

- ο **Δάνεια επιμερισμού ρίσκου** για κεφάλαιο κίνησης, αποθέματα, αναβάθμιση εξοπλισμού, ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων, εξαγορές / συγχωνεύσεις, πάγια, κτλ.
- ο **Εγγυήσεις** σε τράπεζες για δάνεια προς επιχειρήσεις, καλύπτοντας σημαντικό τμήμα του κινδύνου της επένδυσης (πχ >70%).
- ο **Factoring** ειδικά για επενδύσεις με εξωστρεφή χαρακτηριστικά με επιδότηση τμήματος του επιτοκίου προεξόφλησης (1%-50%).
- ο **Χρηματοδότηση συν-επένδυσης** για ωριμότερες επενδύσεις επέκτασης δραστηριοτήτων, μεγέθυνσης παραγωγής.
- ο **Ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων** μέσω ΟΑΕΠ.
- ο **Εργαλεία στήριξης νεοφυών επιχειρήσεων και micro επιχειρηματικότητας**, όπως VC funds, pre-seed funds, microfinance, κτλ. Αφορά, κυρίως, επενδύσεις μικρότερες από €300.000.

Διακυβέρνηση

Προϋπόθεση για την αποτελεσματική λειτουργία του συντονιστικού μηχανισμού είναι η ανεξαρτησία στη διοίκηση και στη λήψη επενδυτικών αποφάσεων, καθώς και η στελέχωση από εξειδικευμένο προσωπικό από τον ιδιωτικό τομέα. Επίσης, είναι εξαιρετικά κρίσιμη η ικανότητα και τεχνογνωσία να εκτελέσει τις επενδυτικές εργασίες με βάση τους διεθνείς κανόνες χρηματοπιστωτικής διαφάνειας και με αμιγώς ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια επιλογής προτάσεων, τηρώντας κανόνες φερεγγυότητας (solvency), διαχείρισης κινδύνων (όπως κανόνες Βασιλείας, stress tests, κτλ), πληροφόρησης και εσωτερικού ελέγχου σαν εν δυνάμει χρηματοπιστωτικό ίδρυμα (υπό την εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδας και στο πλαίσιο της Ευρωζώνης).

17. Θέματα κρατικών ενισχύσεων

Η ενθάρρυνση των επενδύσεων αναμένεται να υλοποιηθεί με τέσσερις βασικούς τρόπους:

1. Με οριζόντια μέτρα στην **εθνική φορολογία** εφόσον σχετίζονται με τη φορολογική πρακτική και επιδιώκουν στόχους γενικής οικονομικής πολιτικής. Αφορά στις προτάσεις μέτρων των ενότητων 6, 9, 10 11, 12.
2. Με οριζόντια μέτρα **εντός πλαισίου κρατικών ενισχύσεων** (651/2014/ΕΚ) όπου ισχύουν οι περιορισμοί έντασης της ενίσχυσης ανά γεωγραφική περιοχή, μέγεθος επιχείρησης, επιλέξιμη δαπάνη, κτλ. Αφορά στις προτάσεις κινήτρων της ενότητας 7. Σημειώνεται ότι πρέπει να εξεταστεί προσεκτικά σε ποιο βαθμό αφορά και τις προτάσεις της ενότητας 6. Εφόσον εστιάσει σε επιλεγμένες δραστηριότητες, τότε σίγουρα τίθενται θέματα κρατικών ενισχύσεων.
3. Με στοχευμένα μέτρα αλλιά **με υποβολή αιτήματος εξαίρεσης** από τα όρια των κρατικών ενισχύσεων, για άρση οικονομικής διαταραχής ή αντιμετώπιση μεγάλης ανεργίας. Αφορά στις προτάσεις κινήτρων της ενότητας 7 και τις προτάσεις της ενότητας 6 (εφόσον εστιάσει σε επιλεγμένες δραστηριότητες). Η υποβολή φακέλου αιτήματος εξαίρεσης γίνεται από τις δημόσιες αρχές. Η πρακτική των εξαιρέσεων αξιοποιείται από αρκετές χώρες της Ε.Ε. (πρόσφατα παραδείγματα η Ουγγαρία και η Τσεχία). Ο φάκελος αιτήματος εξαίρεσης συνήθως περιέχει:
 - i. Την συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα και γεωγραφική περιοχή όπου τεκμηριωμένα παρουσιάζεται σοβαρή οικονομική διαταραχή (market failure) βάσει της παραγράφου 3.β του άρθρου 107 της Συνθήκης της ΕΕ. Συνήθως, δεν αντιμετωπίζεται ευνοϊκά ένα γενικό αίτημα εξαίρεσης που δεν οριοθετεί σαφώς το πεδίο εφαρμογής του (χωρικά, κλαδικά, κτλ). Συνεπώς, η επιχειρηματική κοινότητα και η δημόσια διοίκηση πρέπει να επιλέξουν από κοινού τις δραστηριότητες και τις γεωγραφικές περιοχές για τις οποίες θα τεκμηριωθεί η ανάγκη εξαίρεσης από τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων

- ii. Το μέτρο που θα άρει την οικονομική διαταραχή (πχ κίνητρο, παρέκκλιση, κτλ) και το εύρος της απόκλισης (πχ pari passu, private investor principle, one time - last time)
 - iii. Τεκμηρίωση της καταλληλότητας του μέτρου με αναλυτική παρουσίαση του ύψος της ενίσχυσης και του οικονομικού οφέλους (cost / benefit)
4. Οι **εμβληματικές επενδύσεις** (ενότητα 8) κατά κανόνα χρειάζονται έλεγχο συμβατότητας κατά την υπαγωγή τους. Συνήθως απαιτείται αίτημα εξαίρεσης.

18. Παράρτημα

Είδος αναπτυξιακών κινήτρων (επιλεγμένες περιπτώσεις Ε.Ε.-15)

Χώρα	Επιδοτήσεις				Φορολογικές Ελαφρύνσεις			Κοινωνικές εισφορές		Παραχώρηση-έκπτωση παγίων
	Κεφαλαίου	Απασχόλησης	Εκπαίδευσης	Επιτοκίου	Απαλλαγή ΦΠΑ*	Απαλλαγή τελωνειακών τελών	Μείωση εταιρικών φόρων	Εργοδότη	Εργαζόμενου	
Αυστρία	10%-50%		25%-40%	Κατά περίπτωση			10% για R&D			
Βέλγιο	Κατόπιν εξέτασης φακέλου	Κατόπιν εξέτασης φακέλου		Κατόπιν εξέτασης φακέλου			Κατόπιν εξέτασης φακέλου			
Γαλλία	7,5%-35%	Έως 15 χιλ.€ ανά θέση εργασίας					Έως 100% για τα 2 πρώτα έτη			Έκπτωση ανάλογα με την περιοχή και είδος επένδυσης
Γερμανία	Έως 40%	50%	100%	Κατά περίπτωση						
Δανία	Κατόπιν εξέτασης φακέλου	Κατόπιν εξέτασης φακέλου		Κατόπιν εξέτασης φακέλου			Κατόπιν εξέτασης φακέλου			
Ηνωμένο Βασίλειο			Έως 5 χιλ.€				10%			
Ιρλανδία	Έως 10 εκ.€	Κατά περίπτωση	Καλύπτει βασικά έξοδα, μισθοδοσία και ταξίδια				30% με δυνατότητα περαιτέρω 11% κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις			
Ιταλία	25%-40%			Κατά περίπτωση			Κατά περίπτωση			
Πορτογαλία	25%-70%	5.533 € το χρόνο ανά εργαζόμενο (12*461,14)				100%	10%-50%	75%-100% έως 3 χρόνια		100% απαλλαγή φόρου αγοράς ακινήτων
Σουηδία	Κατά περίπτωση βάσει μεγέθους ειδους περιοχής	120-198 χιλ. σε χρονικό διάστημα 3 ετών	30%-40%					Κατά περίπτωση βάσει μεγέθους ειδους περιοχής		
Φινλανδία	15%-30% (για μικρομεσαίες)									

Πηγή: Grant Thornton

Είδος αναπτυξιακών κινήτρων (επιλεγμένα μέλη της Ε.Ε. και Τουρκία)

Χώρα	Επιδότησεις				Φορολογικές Ελαφρύνσεις			Κοινωνικές εισφορές		Παραχώρηση-έκπτωση παγίων
	Κεφαλαίου	Απασχόλησης	Εκπαίδευσης	Επιποκίου	Απαλλαγή ΦΠΑ*	Απαλλαγή τελωνειακών τελών	Μείωση εταιρικών φόρων	Εργοδότη	Εργαζόμενου	
Βουλγαρία	Έως 50% για γεωργικές δραστηριότητες		50%		100% έως 2 έτη	100%	100% σε περιοχές με > 25% ανεργία	100%		100% απαλλαγή φόρου αγοράς ακινήτων
Κροατία	10%-20% για νέες θέσεις εργασίας	25%, 50% ή 100% (για πάνω από 100, 300 ή 500 άτομα αντίστοιχα)	10%-30%			100%	100%			20%
Ουγγαρία	20%-35%	Έως 3 εκ. € (ανάλογα με τον αριθμό και την περιοχή)					80% έως 14 χρόνια			Κατά περίπτωση έως 100%
Πολωνία	Έως 50% (για επενδύσεις > 10 εκ. > 0,5 εκ. όταν δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας)						Αφορολόγητα κέρδη έως 19% του επιδοτούμενου κεφαλαίου έως 10 έτη			100% απαλλαγή φόρου ακινήτων
Ρουμανία					100%	100%	50% για R&D			
Σλοβακία	15%-25%	4-14,6 χιλ. €					10%-50%			40%-60%
Τουρκία				3%-7%	100% (ΦΠΑ 18%)	100% (2% φόρος)	50%-90%	100% του κατώτατου μισθού (102\$ το μήνα)	100% του κατώτατου μισθού (73\$ το μήνα)	Πλήρης παραχώρηση
Τσεχία	265%	100-300 χιλ. CZK	25%-50% ανάλογα με την ανεργία ανά περιφέρεια				100% για νέες εταιρείες (έως 10 χρόνια)			100% απαλλαγή φόρου έως 5 χρόνια

*: Μηχανήματα και εξοπλισμός

Πηγή: Grant Thornton

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T. 211 5006 000, F. 210 3222 929

E. info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

Follow us on:

#sev4growth

